Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 289/1284 | Łódź, Niedziela, 18 grudnia 1927 r. | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג, כד כסלו תרפ"ח | Nr. 289/1284

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71.

KONJAKI
V. S. O. P.
Jubileuszowy — Rés. Spéciale
Winiak Médicinal — Winjaki mieszane

Winkelhausen

WÓDKI
Stołowa — Starka
Banan — Morelówka
Grand Cardinal — Cordial Médoc

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN, TOW. AKC. STAROGARD-POMORZE, ZAŁ. 1846.

קאָאָפּעראַטיווע
האַנדווערקער-באַנק
אין לאָדז, פּאָלודניאָווא 4
געגר. אין **1911** יאָהר

נעמט אָן וועקסלען, פּראַכטען און פערשידענע דאָקומענטען אויף אינקאַסאָ אויף אַלע שטעט און שטעטלעך פון גאַנץ פּוילען ביי אַ מינימאַלער פּראָוויזיע און צאָהלט אויס פּינקטליך דעמזעלבען טאָג, שיקט איבער געלד אויף גאַנץ פּוילען אָהן וועלכען ס'איז אָפּצאָהל, נעמט אָן וקלאַדען, איינלאַגע און נדן-געלד אויף די בעסטע בעדינגונגען, מאַכט דיסקאָנטאָ און גיט אַרויס אַוואַנסען אויף אינקאַסע ביז 75%.

די פערוואַלטונג. 795

קליינהענדלער-פעריין
אין לאָדז, פּיעטריקאווער 6.

מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע מיטגלידער, אַז לויט דער ערלויבניש פון פינאַנץ-קאַמער לויט נומער 66068 נעהמען מיר אָן

אויסצוקויפען פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1928

דער לעצטער טערמין ענדיגט זיך דעם 30. דעצעמבער 1927.
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 5 – 10 אין אָוועגד.

די פערוואַלטונג.

גלייכצייטיג מעלדען מיר אונזערע מיטגלידער, אַז מיר האָבען בעפולמעכטיגט דעם ה' קייזער אַלס אינקאַסענט און בעטען אַלע מיטגלידער איינצאָהלען דעם בייטראַג.

וויכטיג פאַר סוחרים!

אויב איהר פאָהרט איינקויפען פערש. אַרטיקלען קיין וואַרשא און איהר ווילט זיי גלייכצייטיג עקספּעדירען און ערהאַלטען אין לאָדז אין דער בעסטער אָרדנונג, טאָ ווענדעט אייך נור צו דער בעוואוסטע עקספּעדיציאָנס-פירמאַ פון

שלמה גאָלדקאָרן, וואַרשא, נאַלעווקי 13 טעלעפאָן 209-07

וואו איהר ווערט ערלעדיגט רעיעל, שנעל און ביליג. מיט אַכטונג

SALOMON GOLDKORN
Łódź, Piotrkowska 26, tel. 16-47.
WARSZAWA, Nalewki 13, tel. 209-07.

רעיעל,
שנעל
און ביליג!

אַכטונג, עלעגאַנטע הערען!!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז נאָך אַ גרינדליכער רעאָרגאַניזאַציע פון מיין ערשטקלאַסיגען

שניידער-אַטעליער א. קוטשינסקי, פעפער-גאַס 20

נעהם איך אָן אַלערליי בעשטעלונגען צום איצטיגען ווינטער-סעזאָן פון סמאָ-קינגען, ווינטער-פּאַלטענס, פעלצען און אַנצוגען אַלעס לויט די לעצטע אויסלענדישע מאָדעלען. :–: פאַר דער צופרידענהייט פון דער געעהרטער קונדשאַפט ווערט גאַראַנטירט. מיט אַכטונג

A. KUCZYŃSKI, ŁÓDŹ, Pieprzowa 20

רעיעלע בעהאַנדלונג! מעסיגע פרייזען! לייכטע בעדינגונגען!

צענטראַלער סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד
אויף לאַדזער וואיעוואָדזטווע, פּעטריקאווער 10.

בעקאַנטמאַכונג

מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע מיטגלידער, אַז פון'ם 18. ביז 25. ד. ח. ווערען אָנגענומען

וועקסלען אויף אויסצוקויפען פּאַטענטען
פאַר'ן יאָהר 1928.

דערביי מאַכען מיר אויפמערקזאַם, אַז דער ענדגילטיגער טערמין פון אויסצו-קויפען פּאַטענטען איז דער 31. ד. ח. די פערוואַלטונג. 13

אנעלעקטרישער
מאָטאָר

1/2 פערד קראַפט, 3 פאַ-זאָווע, ווערט זאָפאָרט געזוכט.
צו ערפאַהרען אין אַדמינ. פון דער צייטונג. 28

אַ לערן-
יונגעל
ווערט געזוכט
ביים טאַפּעצירער
קאָנסטאַנטינער 24,
אין פראָנט-געוועלב. 11

אַגוטער
צושניידער
מיט אַ סטאַלען ריכטע-ווער ווערט געברויכט ביי
יאַקוב גאַלאַס,
לאַגעווניצקאַ 25. 22

צאָהן-ארצט
ה. אבאַדאַווסקי
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
שיענקעוויטשאַ 26.
נעמט אָן פון 10—1 און 3-7 אָוו.

די עלעגאַנטסטע
און שענסטע דאַמען
קויפען איין זייערע
פּערפומען
און קאָסמעטיק נור אין דער גרעסטער קאָנקורענץ-פּערפומעריע פון

S. BUCHWEITZ,
PIOTRKOWSKA 22. ** TEL. 31-43.

MARMELADA OWOCOWA
G. G. LARDELLI
ZASTĘPUJE W ZUPEŁNOŚCI
KONFITURY. 21

יודישע פאָלקס-פּאַרטיי אין לאָדז, זאַוואַדזקאַ 5.

היינט, זונטאָג, דעם 18. דעצעמבער ד. י., 6 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל זאַוואַדזקאַ 5

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון דער יודישער פאָלקס-פּאַרטיי אין לאָדז.

טאָג-אָרדנונג:

1) בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג;
2) וואַהלען פון אַ נייע פערוואַלטונג;
3) אונזער שטעלונג צו די סיים-וואַהלען.

חברים, קומט מאַסענווייז! 17

Biuro Próśb
przy ul. PAŃSKIEJ 1
ש. האַכבערג טעל. 36-77
קויפט אויס פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1928. 843

דער צענטר. קליינהענדלער-פעראיין
5 זאַוואַדזקאַ 5

מאַכט בעקאַנט, אַז ער האָט בעקומען די ערלויבניש פון פינאַנץ-קאַמער אויסצוקויפען פאַר די מיטגלידער

פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1928

מיר פאָדערן אויף אַלע מיטגלידער בעצייטענס אויסצוקויפען דורכ'ן פעראיין די פּאַטענטען.

די פערוואַלטונג. 24

אמעריקא זאָל פּראָטעסטירען

געגען די יודען-פערפאָלגונגען אין רומעניען.

וואַשינגטאָן, 17. (יט"א טעלעגראַפיש) דעפּוטאַט לאַזאַרדושיע האָט אַריינגעטראָגען אין קאָנגרעס אַ פאָרשלאַג, אַז דער שטאַט-סעקרעטאַר פאַר אויסערן-ענינים זאָל ענערגיש פּראָטעסטירען פאַר דער רומעניש ער רעגירונג געגען דער פערפאָלגונג פון די יודען אין רומעניען און געגען זייער פולשטענדיגער רעכטלאָזיגקייט.

בוקאַרעשט, 17. (יט"א טעלעגראַפיש) דער בילדונגס-מיניסטער האָט בעזייטיגט פון זיין פּאָסטען דעם פּראָפעסאָר פון טעאָלאָגישען אינסטיטוט מאַלאַין, וועלכער האָט אַנטיילגענומען אין די אַנטי-יודישע פּאָגראָמען.

בוקאַרעשט, 17. (יט"א טעלעגראַפיש) די קהלה-פערוואַלטונג אין קלויזענבורג האָט צוריקבעקומען איינינגע זאַכען, וואָס זענען צוגעראַבעוועט געוואָרען אין די שוהלען.

(יט"א ווייסט אויך צו דערצעהלען וועגען חרטה-בריף, וועלכע זאָלען האָבען אָנגעקומען פון די כוליגאַנעס, די רעד.).

צוקאַרעשט, 17. (יט"א טעלעגראַפיש) פון גרויס-וואַרדיין קומט אָן אַ ידיעה, אַז דער דאָרטיגער פּראַוואָסלאַווער בישאָף גיאָרגאַרע האָט פערבעטען צו זיך די זשורנאַליסטען און האָט פאַר זיי שאַרף פערורטיילט די פּאָגראָמען. דער בישאָף האָט אויך איבערגעגעבען אַ שריפטליכע ערקלערונג, אין וועלכער ער פערורטיילט די רעגירונג דערפאַר, ווייל זי האָט נישט אָנגענומען קיין מיטלען געגען די פּאָגראָמען.

קישינעוו, 17. (יט"אַ טעלעגראַפיש). אין די צוגען, וואָס קומען אָן פון גרויסוואַרדיין, געפינט מען נאָך פיל שטיקער פון צוריסענע ספרי-תורות. זיי ווערען איבערגעגעבען דעם ראַבינער צירעלסאָן, כדי מ'זאָל זיי ברענגען צו קבורה.

בוקאַרעשט, 17 (יט"אַ טעלעגראַפיש). מיט אַ מעהרהייט שטימען און מיט דער הסכמה פון דער רעגירונג האָט דער רומענישער פּאַרלאַמענט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג פון דעפּ. ד"ר פילדערמאַן וועגען אריינשטעלען אין מלוכה-בודזשעט אַ פּאָזיציע פון 10 מיליאָן לעי אויף יודישע רעליגיעזע צוועקען.

בערלין. (י.ט.א.) דער אָרגאַן פון צענטראַל-פעראיין פון די דייטשע יודען האָט אָבגעדריקט אַן אָפענעם בריף צום דייטשען אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן, אין וועלכען דער לעצטער ווערט אויפגעפאָדערט דורכצוזעצען ביים פעלקערבונד צו צווינגען די רומענישע רעגירונג זי זאָל שיצען דאָס לעבען און פערמעגען פון די רומענישע יודען. אין געגענטייל זאָל רומעניען ווערען אויסגעשלאָסען פון פעלקער-בונד.

באַהן-בילעטען וועלען נישט טייערער ווערען.

וואַרשא, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי בעקאַנט האָט דאָס באַהן-מיניסטעריום פּראָיעקטירט פון 1. יאַנואַר צו העכערען דעם פּאַסאַזשיר-באַהן-טאַריף אויף 20 פּראָצענט. ווי מיר דערוויסען זיך איז די דאָזיגע העכערונג דערווייל צוריקגעצויגען געוואָרען.

צוזאַמענשטויס צווישען פּאָליציי און אַרבייטס-לאָזע אין פּתח תקוה.

ירושלים, 17 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אין פּתח תקוה איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס צווישען פּאָליציי און שטרייקענדע אַרבייטער צוליב דעם, וואָס די אַרבייטער האָבען נישט געוואָלט צולאָזען קיין אַראַבישע שטרייקברעכער. עטליכע אַרבייטער זענען פערוואונדעט געוואָרען. 20 אַרבייטער האָט מען אַרעסטירט.

ירושלים, 17 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אין תל אביב האָט מען אַרעסטירט 8 קאָמוניסטען. בכלל זענען לעצטענס געמאַכט געוואָרען אַ רייהע אַרעסטען און פיל פּערזאָנען זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון לאַנד. דאָס שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פון דער רעגירונג געגען דער קאָמוניסטישער בעוועגונג אין פּאַלעסטינא.

באַהן-קאַטאַסטראָפע אין גאַליציען.

10 פּערזאָן פערוואונדעט.

סטאַניסלאַוואָוו. 17. (טעלעפאָניש). עהרענעכטען 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז אויף דער סטאַציע מאַטראָווצע אַ פּאַסאַזשיר-צוג אָנגעפאָהרען אויף אַ משאות-צוג. אַלס רעזולטאַט פון דער קאַטאַסטראָפע זענען 7 וואַגאָנען צושמעטערט געוואָרען. 10 פּאַסאַזשירען און דריי באַהן-בעאַמטע זענען פערוואונדעט געוואָרען. די סבה פון דער קאַטאַסטראָפע איז געווען אַ פאַלש אָנגעשטעלטער וועקסעל.

וואָס שרייבען די ציימונגען וועגען

דער גוטער רייזעק'ז אַרגענטינא

די ציימונגען פון דער גאַנצער וועלט האָבען געווידמעט ענטוזיאַסטישע אַרטיקלען און אויספיהרליכע בעשרייבונגען, וועגען דער גוטער און בעקוועמער רייזע, וואָס מען קען איצט דערגרייכען פאָהרענדיג קיין אַרגענטינא אָדער בראַזיליען מיט דער נייער לוקסוס-רייזען-מאָטאָר-שיף „סאַטורניאַ“, וואָס די שיפס-געזעלשאַפט „קאָסוליטש - ליניע“ האָט איצט געלאָזט אין גאַנג.

די „נייע פרייע פרעסע פון 22-טען אָקטאָבער 1927 בעשרייבט אין אַ גרויסען אַרטיקעל די איינדרי ען פון איהר ספּעציעלען מיטאַרבייטער, וועלכער האָט געררייזט אויף דער דאָזיגער שיף:

די שיף — שרייבט די „נייע פרייע פרעסע“ — איז פול גלאַנץ און פּראַכט, דאָס איז אַ שווימענדיגער פּאַלאַץ. עס שימערט און בלאַנקט פון גאָלד, זילבער און אַ רייכטום פון פאַרבען, וואו נאָר דאָס אויג וואַרפט אַ בליק ווערט עס פערבלענדעט פון דעם לוקסוס און פּראַכט, וואָס הערשט אין אַלע האַליעס, זאַלען און אין די קאַבינען. דאָ איז אַלץ רייך, זאָגאַר צו-רייך. איבעראַל איז פול מיט קאָסטבאַרע סקולפּטורען און קונסטווערק.

מיט אַ'אויסערגעוועהנליכען געשמאַק זענען אויך די קאַבינען אויסגעשטאַטעט דאָ זענען פאַרהאַן אַלע זאָרגפעלטיגע בעקוועמליכקייטען און מען בעקומט דעם איינדרוק גלייך ווי מען געפינט זיך אין אַ פיינער גוט - אויסגעשטאַטער פּריוואַטער וואוינונג.

זייענדיג אויף דער דאָזיגער ריזיגער לוקסוס-שיף „סאַטורניאַ“ ווערט מען יעדער ווייַלע איבעררראַשט פון אַנדערע נייעסטע איינריכטונגען, וועלכע האָבען דעם צוועק צו מאַכען, אַז די רייזענדע קיין אַרגענטינא זאָלען פערגעסען, אַז זיי פאָהרען אויפ'ן ים.

„ווייטער בעשרייבט דער מיטאַרבייטער פון דער „נייער פרייע פרעסע“ די דריטע קלאַס. דער גלאַנץ און פּראַכט פון דער „סאַטורניאַ“ איז אויך צו זעהען אין דער דריטער קלאַס, וואו עס סאָהרען טאַמע עמיגראַנטען. איך האָב געטראָפען 600 עמיגראַנטען מייסטענס פון פּוילען, זיצען אין צוויי לאַנגע, וויס-בלאַנקע שפּייזע-זאַלען ביי אַ גוטען און רייך-סערווירטען מיטאָג, אַ גרויסע טייל עמיגראַנטען האָבען אין דער צייט פערבראַכט אויף דער פּראָמענאַדע און אין די פערוויילונגס - צימערן, וואו זיי האָבען ביי קלאַנגען פון מוזיק געטאַנצט און זיך אַמוזירט. די קאַבינען זענען אויסערגעוועהנליך בעקוועם. די עמיגראַנטען זענען געווען פריש און פרעהליך, הגם זיי פאָהרען אין אַ אונבעקאַנט לאַנד.

„די „סאַטורניאַ“ פון דער קאָסוליטש-ליניע שטעהט מיט איהר אויסשטאַטונג, בעקוועמליכקייט און טעכנישע איינריכטונג אויף דער העכסטער שטופע פון פערפאָלקאָמענהייט. זי ענטהאַלט 24 טויזענד טאָן, דעריבער איז זי די גרעסטע פון אַלע שיפען, וואָס קורסירען אויפ'ן ים קיין אַרגענטינא, און מאַכט דורך 21 ים - מיילען אין אַ שעה דורך וואָס זי איז די שנעלסטע שיף קיין אַרגענטינא; די גאַנצע רייזע קיין אַרגענטינא דויערט בסך-הכל 14 טעג.

די בעקאַנטע יודישע ציימונג אין בוענאָס-איירעס, „די פּרעסע“ נומר 3809 ברענגט אַ גרויסע בעשרייבונג מיט אילוסטראַציעס פון דער לוקסוס-שיף „סאַטורניאַ“ אין זי שרייבט צווישען אַנד.:

די שיף „סאַטורניאַ“ איז די מאָדערנסטע צווישען די פּאַסאַזשיר-שיפען פון דער איצטיגער צייט. אויף דער דאָזיגער שיף זענען פאַרהאַן אַזעלכע בעקוועמליכקייטען פון דער דריטער קלאַס פון וועלכע עס איז ביז-איצט נישט גערעדט געוואָרען.

פאַר די פּאַסאַזשירען פון דריטער קלאַס איז פאַרהאַן אַ ספּעציעלער סאַלאָן אויף פערוויילונגען, מוזיק, קאָנצערטען, אַ ביבליאָטעק פאַר די פּאַסאַזשירען פון דער דריטער קלאַס איז פאַרהאַן אַ ספּעציעלער קינאָ, וואו מען גיט יעדען טאָג אומזיסטע פאָרשטעלונגען.

ביי די אַלע דאָזיגע וויכטיגע בעקוועמליכקייטען, וואָס עס גיט די לוקסוס שיף „סאַטורניאַ“ פאַר די פּאַסאַזשירען פון דער דריטער קלאַס, איז נישט קיין וואונדער, וואָס מענגעס פּאַסאַזשירען און עמיגראַנטען פון אַלע לענדער, האָבען זיך בעשטעלט פּלעצער אויף דער „סאַטורניאַ“, וואָס מאַכט די נעכסטע רייזע קיין אַרגענטינא אין קומענדיגען חודש, אין יאַנואַר, צווישען זיי געפינען זיך פיל עמיגראַנטען פון פּוילען.

ט. ר.

גרויסע רעפּרעסיעס געגען קאָמוניסטען אין כינא

סאָוויעטישע קאָנסולען ווערען דערשאָסען.

האָנג-קאָנג, 17. (ספּ. טעל.). די רייזענדער, וועלכע זענען געקומען פון קאַנטאָן דערצעהלען, אַז נעכטען האָט מען אַרויסגעשלעפּט דאָס פּערזאָנאַל פון סאָוויעטישען קאָנסולאַט אין קאַנטאָן און עס געפיהרט איבער דער שטאָט. די רוסען האָט מען אָנגעהאָנגען אויף די פּלייצעס פּלאַקאַטען, וועלכע פאָדערן אויף די בעפעלקערונג, זי זאָל זיך בעהען מיט די רוסען, אַזוי ווי די בעפעלקערונג פערשטעהט. דער המון האָט געשלאָגען די רוסען און זיי פערוואונדעט מיט מעסערס.

צום סוף זענען די רוסען דערשאָסען געוואָרען.

לויט די לעצטע ידיעות איז אויך אויסגערויבט געוואָרען דער דייטשער גענעראַל-קאָנסולאַט אין קאַנטאָן. דער דייטשער קאָנסול האָט זיך געמוזט בעהאַלטען אין דער פראַנצויזישער קאָנצעסיע. ס'זענען אויך געמאַכט געוואָרען רעוויזיעס אין דער פראַנצויזישער קאָנצעסיע.

לאָנדאָן, 17 (ספּ. טעל). ווי מ'מעלדעט פון שאַנגהיי האָט דער אויסערן-מיניסטער פון דער כינעזישער נאַציאָנאַליסטישער רעגירונג אַרויסגעשיקט פון דער שטאָדט דעם רוסישער גענעראַל-קאָנסול מיט'ן פּערזאָנאַל.

פּעקין, 17. (א. וו.) מ'מעלדעט פון קאַנטאָן, אַז די רעפּרעסיעס געגען די קאָמוניסטען דערגרעהען ביז צו די גרענצען פון פּאָגראָמען. די מענשען וואָס זענען פערדעכטיגט, אַז זיי פיהרען קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע ווערען געמאָרדעט אויף דער גאַס. עטליכע בעאַמטע פון סאָוויעטישען קאָנסולאַט, וועלכע האָבען בעת'ן אַרעסט געשטעלט אַ ווידערשטאַנד זענען אויפ'ן אָרט דערשאָסען געוואָרען. דער סאָוויעטישער קאָנסול און נאָך 5 בעאַמטע זענען געקעפּט געוואָרען. אַלע איבריגע בעאַמטע געפינען זיך אין טורמע.

צוויי „הויכגעשטעלטע לייט“

פאַר'ן וואַרשאַווער געריכט.

וואַרשא. 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט בעטראַכט דעם ענין פון אַרויסלאָזען דעם אַרעסטירטען גענוו. דעפּ. דימאָווסקי אויף קויציע. דאָס געריכט האָט בעשלאָסען דערווייל דימאָווסקין נישט צו בעפרייען און אַרויסגעפאָדערט אַלע מאַטעריאַלען אין דעם ענין.

היינט האָט געזאָלט בעטראַכט ווערען דער פּראָצעס געגען בולאַק-בולאַכאָוויטש פאַר אַ מעשה מיט פאַלשע טשעקען, בולאַכאָוויטש האָט זיך צום פּראָצעס נישט געשטעלט. דאָס געריכט האָט בעשלאָסען, אַז אויב בולאַכאָוויטש וועט זיך צום צווייטען טערמין נישט צושטעלען וועט ער געברענגט ווערען מיט פּאָליציי.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען! פון די בעליבטע אַמעריקאַנער קינסטלער
אננא און היימאַן יאַקובאָוויטש

היינט זונטאַג, ד. 18-טען, 9 אָוונט—צום 1-טען מאָל אין לאָדז
דער לעצטער שלאַגער פון טאָמאַשעווסקי'ס טעאַטער אין ניו-יאָרק
בלינדע פרויען
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון ד"ר בלאָך.
הויפּט-ראָלען: בעלא—אַנאַ יאַקובאָוויטש; מאַזי—ה. יאַקובאָוויטש.
רעזשיסירט פון היימאַן יאַקובאָוויטש.

מאָנטאַג, ד. 19-טען, 9 אָוענד גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעל. פון 1 ביז 2.50
וואו זענען מיינע קינדער אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.
הויפּט-ראָל סאָניע א. יאַקובאָוויטש.
ס'נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעוקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן.
אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Dr. PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע און האַר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 פרויען פון 4—5 נאָכמ.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

„זאַל פילהאַרמאַניע“ נאַרוטאָוויטשאַ 20.
אכטונג!
„זעלבסט-הילף“ ביי דער אָרט. 7-קל. טעכטער-שולע בית יעקב צעגעלנ.24, פּיראַמאָוויטשאַ 2
מיטוואָך, ג' חנוכה, 21 גרודזיען ד.י., 5.30 אָוועגד קומט פאָר אין זאַל פון „פילהאַרמאָניע“
אַ גראַנדיעזע חנוכה-פייערונג
מיט אַ רייך ליטעראַריש-, מוזיקאַליש-דראַמאַט. פּראָגראַם.
איינגאַנג נאָר פאַר פרויען און פריילינס; אַ קליינע צאָהל בילעטען איז נאָך צו בעקומען אין די קאַנצעלאַריעס פון די שולען בית-יעקב. בעמ.: די גאַנצע הכנסה איז בעשטימט פאַר „זעלבסט-הילף“-צוועקען.
„זעלבסט-הילף“ ביי די בית-יעקב-שולען אין לאָדז.

ADOLF BOKSLEITNER i S-ka, — Sp. z ogr. odp. — PIOTRKOWSKA 149
„Treforn“, „Macintosh“, „Viska Fors“, „Pepege“: באָטען, קאַלאָשען:
ס זענען אנגעקומען צו בילליגע פּרייזען
„TRETORN“ דאַמען-באָטען פאַר 30 זל. נידעריגע פּרייזען.
און אַנדערע פאַבריקען.

לאדז — 18 דעצעמבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז — 18 דעצעמבער 1927

18 זונטאג — כד כסלו תרפ"ח

דעצעמבער — זון-אויפגאנג 7.40 — זון-אונטערגאנג 3.24 — לענג פון טאג 10.11

די געוועלבער
היינט און א גאנצע וואך.

היינט זענען די געוועלבער אפען פון 1 ביז 6 אין אוועגד.

פון מארגען מאנטאג רעם 19. ביז דעם 23. ד. ח. וועלען די געוועלבער מעגען זיין אפען ביז 9 אין אוועגד.

פאטענטען
דער טערמין ענדיגט זיך.

(—) דעם 31 ד. ח. ענדיגט זיך דער טערמין אויסצוקויפען פאטענטען און רעגיסטראציע - קארטעס אויפ'ן יאהר 1928. אזוי-ווי דער טערמין וועט נישט פערלענגערט ווערען, דארפען די פער-אינטערעסירטע בעצייטענס זיך בעזאר-גען מיט די אויבענדערמאנטע דאקו-מענטען, כדי אויסצומיידען, שפעטער א געדראנג אדער א שטראף, אין פאל פון פערשפעטיגונג.

מארגען
קומען ווייטער פאר די צוגאב-קאנטראל-פערזאמלונגען.

(מ) דאס פאליצייאיש - מיליטערישע ביורא ביים מאגיסטראט טיילט מיט, אז דעם 19 און איבערמארגען דעם 20. דע-צעמ. וועלען פארקומען צוגאב-קאנטראל-פערזאמלונגען פאר די רעזערוויסטען און לאנדשטורם (פאספאליטע רושעניע) פון דער קאטעגאריע A, C און 1 C פון די יאהרגענג 1901, 1899 און 1887 און די פון די יאהרגענג 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897 און 1898 וואס האבען זיך געדארפט צושטעלען צו די קאנ-טראל - פערזאמלונגען אין 1925 און 1926 י. און האבען זיך נישט צוגע-שטעלט.

אין לאקאל פון פ. ק. או. 1 (טארגא-ווא 18) דארפען זיך צושטעלען די וואס האבען דעם 1. אויגוסט געוואוינט אין די פאליציי - קאמיסאריאטען 2, 3, 5, 8, 9 און 11 און אין לאקאל פון פ. ק. או. 11 (נייע ציגעל-גאס 51) — די וואס האבען צו יענער צייט געוואוינט אין די פאליציי - קאמיסאריאטען 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14.

רעגיסטראציע
פון יאהרגאנג 1906 און 1907.

די מיליטעריש - פאליצייאישע ביורא ביים מאגיסטראט טיילט מיט, אז אלע יונגעלייט פון יאהרגאנג 1907 דארפען איצט פערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליצייאישען ביו-רא (טראוגוטא 10) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג, שבת פון 8 פריה ביז האלב 2 בייטאג.

מארגען, מאנטאג, די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14-טען פאליציי-קא-מיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען פון M ביז Z.

יאהרגאנג 1906.

דינסטאג, די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 2, 3, 4, 5, 6 און 7 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען פון A ביז Z.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-31.

שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

דער יום-טוב מיט גרויסע פון נצחונות

נאציאנאלע שולען מיט יודיש, אלס אונטערריכטס-שפראך -- דאס איז אונזער אידעע.

די נעכטיגע פייערליכע שול-אקאדעמיע.

נעכטען פארמיטאג איז אין „פיל-הארמאניע" פארגעקומען די פייערליכע אקאדעמיע פון דער יודישער שול-אר-גאניזאציע.

מיט דער דאזיגער אקאדעמיע הויבט זיך אן אין לאדז די אקציע, וועלכע די שול - ארגאניזאציע האט פראקלאמירט אין גאנצען לאנד, פאר'ן שאפען א האלבען מיליאן זלאטעס, כדי צו דע-קען דעם דעפיציט, וואס איז פארויס-געזעהען פאר די 208 יודישע שולען פון גאנץ פוילען ביז'ן שלוס פונ'ם היינ-טיגען שול-יאהר.

די אקאדעמיע אין „פילהארמאניע" האט בעוויזען וויפיל אויפריכטיגע פריינט די יודישע שול האט זיך פאר די 10 יאהר פון איהר עקסיסטענץ דערוואר-בען צווישען די ארבייטער און ארימע פאלקס מאסען. דער פילהארמאניע-זאל איז געווען ביז איבער די ברעגען אנ-געפאקט מיט מענשען, און פיל האבען נישט געקענט אריינקומען.

אין פרעזידיום איז געזעסען די פער-וואלטונג פון דער לאדזער שול-ארגא-ניזאציע: ראטמאן פאזנאנסקי, דאזאר עדעלמאן, א. קאגאן, שידלאווסקי, פערטרעטער פון די לעהרער און פון די עלטערן-קאמיטעטען.

ארום 11 א זייגער עפענט ראטמאן פאזנאנסקי די אקאדעמיע.

ס'ווערען בעגרעסט מיט אויפשטעהען פון די ערטער דער אנדענק: פון ה. ד. נאמבערג, מענדעלי מוכר ספרים, בער באראכאוו און ב. גראסער, און דאס ווארט בעקומט דער פארשטעהער פון דער צענטראלער שול-ארגאניזאציע, ה' ש. מענדעלסאן.

אין א לאנגער רעדע שטעלט ער זיך אפ אויף דער איצטיגער אקציע פאר די יודישע שולען, וועלכע איז פראק-לאמירט אויפ'ן גאנצען לאנד.

די דאזיגע אקציע דארף נישט נאר צוזאמענברענגען דעם האלבען מיליאן זלאטעס, וועלכער איז נויטיג, כדי צו פערענדיגען דעם שול-יאהר. די אקציע דארף אויך זיין א דעמאנסטראציע פאר אויסען, אז מיר לעבען אין קעמפען פאר אונזערע פאדערונגען, אז מיר ווע-לען פון זיי נישט אפשטעהען.

אויב מיר זענען געקומען — זאגט דער רעדנער בעת אונזער אקציע אין 1923, מיט בלויזע גרויסען פון רדיפות, ווען 40 אונזערע שולען זענען אהן א פאר-וואס געשלאסען געווארען, קענען מיר היינט שוין קומען מיט גרויסען פון גע-וויסע נצחונות אינעווייניג און אויסענווע-ניג. א רייה יודישע קהלות סובסידירען שוין אונזערע שולען. 50 מאגיסטראטען שטיצען אונזערע שולען. מיר שטעהען ערב דעם, אז די רעגירונג זאל בעשטי-מען פאר אונזערע שולען א סובסידיע. מיר שטעלען זיך דערביי נישט אפ און פיהרען א קאמף פאר דעם. אז די שו-לען זאלען אריינגענומען ווערען אין דער נעץ פון די אלגעמיינע מלוכה'שע שולען און זאלען פולקאם פון דער מלוכה אויסגעהאלטען ווערען. די 206 שולען מיט די 25.000 קינדער, וואס לערנען אין זיי זענען די בעסטע דע-מאנסטראציעס פאר דעם, אז די שול איז נויטיג אין לעבענסנעהיג.

ערשט מיט א פאר טעג צוריק—דער-צעהלט ווייטער דער רעדנער — איז אין ווארשא פארגעקומען א קאנפערענץ פון אונזערע געגנער, וועלכע האבען געגרינ-דעט א פערבאנד פון נאציאנאלע שו-לען מיט יודיש אלס לערן-שפראך. דאס איז דער ערשטער גרויסער זיג פון אונ-זער אידעע מיר זענען אבער זיכער, אז זיי וועלען גארנישט אויפטון און, אז דער איינציגער רעפרעזענטאנט און אנפיהרער מיט די שולען אויף יודיש וועט אויך ווייטער בלייבען די יודישע שול-ארגאניזאציע.

אונזער שול איז נישט נאר געבויט אויף דער שפראך, נאר אויך אויף איהר אינהאלט. אונזער שול איז די ארבייטס-שול, וואו מ'לערנט נישט צוליב דעם למוד נאר צוליב דער פערווענדונג פון איהם אין לעבען. דאס קינד מיט זיין נשמה איז דער אינהאלט פון אונזער שול, וועלכע איז פאר'ן קינד א צווייטע היים.

דער רעדנער פערענדיגט מיט א רוף צו שטיצען די שול פון יודישען אר-בייטס- און פאלקס-מענש, און איהר רע-פרעזענטאנץ — די יודישע שול-ארגא-ניזאציע אין פוילען.

נאך דער זעהר אינטערעסאנטער, אינ-האלטס-רייכער רעדע, וועלכע איז אוי ס-געהערט געווארען מיט גרויס אויפמערק-זאמקייט און איז אויפגענומען געווארען מיט הייסע אפלאדיסמענטען, האט זיך אנגעהויבען דאס קאנצערט-פראגראם.

צו-ערשט האט דער קינדער-כאר פון דער מעדעם-שול, אונטער דער לייטונג פון ה' דארגוזשאנסקי, אבגעזונגען דאס שול-ליד „העי, ארבייטען"! (ווערטער פון דיכטער מ. בראדערזאן) און עטלי-כע פאלקס-לידער; דאן האבען די קינ-דער פון דער באראכאוו- און פון דער פרץ-שול דעמאנסטרירט ריטמישע אי-בונגען, אונטער דער לייטונג פון פרל. גוראלסקא.

ה' קאזאנאווער (ארטיסט פון „אררט") האט מיט ערפאלג דורכגעלייענט ליעסינ'ס „יודיש", און נאכדעם, ווי דער קווארטעט פון פילהארמאנישען ארקעסטער האט געשפילט אייניגע מוזיק-נומערן פיהרען אויף די יונגע קינסטלער פון „אררט" (שיינע-מרים, דזשיגאן, פולא-ווער, נעלקען, ריינגלאס, שומאכער) לייוויקס „ס'קלינגען די גלאקען פון אויפשטאנד". דער דאזיגער נומער איז אויפגעפיהרט געווארען מיט א מעכטי-גער עקספרעסיע און האט ארויסגערופען גרויס בעגייסטערונג ביים פערזאמעלטען עולם, וועלכער האט לאנג און שטורמיש אפלאדירט די אויספיהרער.

צום סוף האבען די קינדער פון דער מעדעם-שול אונטער דער לייטונג פון זשעזשינסקי און די קינדער פון דער באראכאוו-שול אונטער דער לייטונג פון פרל. ת. גוראלסקא אויפגעפיהרט פרעכ-טיג עטליכע נומערן שוועדישע גימ-נאסטיק.

די פייערליכע אקאדעמיע האט זיך פערענדיגט מיט א פאר נומערן מוזיק, וואס ס'האט אויסגעפיהרט דער קווארטעט פון סימפאנישען ארקעסטער, און דער עולם איז זיך פונאנדערגעגאנגען גרייט צו ווייטערע קרבנות אין קאמף פאר דער שול, וואס איז א שטיק פון זיין לעבען, א טייל פון זיין נשמה.

זאל די נעכטיגע אקאדעמיע זיין א גוטע התחלה פאר דער שול אקציע אין אונזער שטאט!

ת.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע
וועלכע בעקומען נישט קיין שום שטיצע.

(מ) פרייטאג איז פארגעקומען א זי-צונג פון מאגיסטראט.

ס'איז בעשלאסען געווארען באלד פארצונעהמען א רעגיסטראציע פון אר-בייטסלאזע, וועלכע בעקומען נישט קיין שום שטיצע, די רעגיסטראציע און קאנט-ראלע וועט דורכפיהרען דער שטעטי-שער אונטערשטיצונגס-אמט פאר אר-בייטסלאזע. נאכ'ן אדורכפיהרען די רע-גיסטראציע, וועט מען די ארבייטסלאזע ארויסגעבען טאלאנען אויף פראדוקטען און קויהלען.

בנוגע דעם צוזאמענשטעלען פון אינוועטאר, וואס ווערט אדורכגעפיהרט יעדעס יאהר, איז בעשלאסען געווארען, עס אפצולעגען אויף אפריל, ווייל דער בודזשעט-יאהר הויבט זיך דאן אן.

די פאר-וואהל-ארבייט.
צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע פאר דער שטאט, לאדז.

(ב) דער ענדגילטיגער צוזאמענשטעל פון דער קרייז וואהל-קאמיסיע נומער 13 (לאדז-שטאט) שטעלט זיך פאר אויף אזא אופן: דער פארזיצער פון דער קאמיסיע— קרייז ריכטער קארווין-קאראטקיעוויטש: מיטגלידער מצד דעם וואיעוואדע — סטאראסטא זשעווסקי, און אלס פערטרע-טער — רעפערענט שער; מצד דעם שטאט-ראט — קעמפנער, לעבענהאפט, פראשקער און גראשקאווסקי.

עהרענכטען אויפדערנאכט האט דער וואהל-קאמיסאר, ד"ר סקאלסקי אין דער בעגלייטונג פון וויצע-דירעקטאר קאלי-נאווסקי און לייטער ראסעט דורכגע-פיהרט א לוסטראציע אין ביידע שולעס, וואו עס קומען-פאר די ארבייטען צום צוזאמענשטעלען די וואהל-ליסטעס.

נעכטען זענען אויך פערענדיגט-גע-ווארען די ערשטע עקזעמפליארען; היינט נישט קוקענדיג דערויף, וואס עס איז זונטאג, וועלען די צעטלען קאנט-ראלירט ווערען און מען וועט צוטרע-טען צו דער ווייטערדיגער ארבייט.

צו וועלכען בלאק?
דעלעגאציע פון לאדזער סוחרים-פעראיין.

היינט קומט פאר אין ווארשא א זי-צונג פון אויבער-ראט פון סוחרים-פער-איין אין פוילען, אויף דער דאזיגער זיצונג דארף דעצידירט ווערען די פרא-גע וועגען אנשליסען זיך, בעת די סיים-וואהלען צום יודיש-נאציאנאלען אדער צום מיגדערהייטס-בלאק. פון לאדז פאה-רען ארויס צו דער קאנפערענץ, אלס פערטרעטער פון צענטראלען סוחרים-און פאבריקאנטען-פעראיין (פיעטריקא-ווער, 10) וויצע-פרעזעס אייזנער און דירעקטאר מ. ארבאך.

Dr. RACHELA LEWI

ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען

פאנסקא 24, טעל. 42-72.

נעמט אן פון 1 ביז 3 נאכמיטאג.

וואהל-קאמיסארען פאר 5 קרייזען פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

(—) די וואיעוואדזטווע האט בעקו-מען די נאמינאציע פון די וואהל-קא-מיסארען אין די 5 קרייזען פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

אלס קאמיסאר אין דער קרייז-קא-מיטיע נומער 13 (לאדז-שטאדט) איז בעשטימט ד"ר סטאניסלאוו סקאלסקי; אין דער קאמיסיע 14 (לאדז שטאדט) שעף פון אדמיניסטראטיווער אבטיילונג ביי דער וואיעוואדזטווע ה' יאן דיכ-דאלעוויטש; אין דער קאמיסיע 15 (קא-נין) ד"ר זיגמונט גוטעק; אין דער קא-מיסיע 16 (קאליש) ד"ר זיגמונט שאס-טאק; אין דער קאמיסיע 18 (פיעטרקאוו) דער שעף פון זיכערהייטס - אבטיילונג ביי דער לאדזער וואיעוואדזטווע י. ביעלעצקי.

צעניקעס מוזען זיין!
דער אינערן-מיניסטער קומט אויף אנ'אינספעקציע.

(§) די טעג האט דער אינערן-מיניס-טער, גענעראל סקלאדקאווסקי געשיקט דעם וואיעוואדע יאשטשאלט א בריף, אין וועלכען ער שרייבט, אז בעת זיין בעזוך אין לאדז, האט ער בעמערקט, אז אין די געוועלבער זענען נישט פאר-האן קיין צעניקעס. ער לעגט דעריבער פאר דעם וואיעוואדע צו פעארדנען דורך דער געהעריגער אדמיניסטראטי-ווער מאכט, אז אזעלכע צעניקעס זא-לען אומבעדינגט זיין אין אלע געוועל-בער. גענעראל סקלאדקאווסקי זאגט אויך צו, אז ער וועט איינגיכען אליין קומען קיין לאדז אויף אנ'אינספעקציע.

„אררט"

ארטיסטישער רעווי או קאמער-טעאטער

אונטער דער לייטונג פון מ. בראדערזאן.

ווייסער זאל פון „מאנטיפעל" זאכאדניא 43.

די לעצטע 2 טעג!

היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונגען: 7.45 און 10 א זייגער אווענד

פון געמישטען פראגראם א. נ.:

„ראזינקעס מיט מאנדלען"

די הערליכסטע 12 נומערן פון 1-טען און 2-טען פראגראם

דינסטאג, דעם 20 דעצ. 9.15 אווענד פרעמיערע פון 3. פראגראם!

די קאסע איז אפען פון 5 נאכמיטאג.

„באַנק פּאָלסקי“
דעם קומענדיגען שבת.

(§) היינטיגען שבת וועט די קאַסע פון „באַנק פּאָלסקי“ צוליב ערב חגא זיין אָפען ביז האַלב 11 פאַרמיטאָג.

נייער טאַריף
פאַר אויסהלעפען פּלאַקאַטען

(מ) דער אינוואַלידען-פעראיין, וועלכער האָט די מאַגיסטראַט - קאָנצעסיע אויף פּאַנאַנדערקלעבען די פּלאַקאַטען אין שטאָט, האָט זיך געווענדעט צום מאַגיסטראַט, אַז ער זאָל איינפיהרען אַ נייעם טאַריף, און אַז ס'זאָלען איצט גענוי בעשטימט ווערען די ראַיאָנען, וואו מ'וועט, בעת דער וואַהל-קאַמפּאַניע צום סיים און סענאַט מעגען אומזיסט קלעבען פּלאַקאַטען אויפרופען א. אַ. וו.

אַרבייטער-הייזער
אַ זיצונג פון דער שטעטישער סוב-קאָמיסיע.

(מ) אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי, איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער שטעטישער סוב-קאָמיסיע פאַר בויען אַרבייטער-הייזער.

ס'האָבען אַנטייל גענומען די לאַווניקעס: אַדאַמסקי, איזדעבסקי, פּורטאַל, און דער שטעטישער אַרכיטעקט, אינזש. ליסאָווסקי. בעשלאָסען איז געוואָרען, אַז די בוי-אַרבייטען זאָלען געציהרט ווערען סיסטעמאַטיש און אין דער ערשטער רייהע וועט די בוי-אַקציע פון מאַגיסטראַט זיך אָנהויבען אין ווידזעוו ביי דער ראָקיטשינער גאַס.

די טעג וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון שטעטישען קאָמיטעט, וואו ס'וועלען פאָרגעלעגט ווערען די פּלענער פון דער בוי-אַרבייט.

געזונדהייטס-אמט
מאָרגען—די ערשטע זיצונג.

(מ) מאָרגען קומט פאָר די ערשטע זיצונג פון דער נייער געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט מיט פאָלג. טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) קאָמוניקאַטען 3) בילדען פערשידענע קאָמיסיעס 4) סובסידיעס פאַר דער פּאָליטישער היגיענישער געזעלשאַפט 5) סובסידיע פאַר פאַזנאַנסקיס שפּיטאַל, וועגען אויסבויען 2 הילצערנע פּאַווילאָנען אינ'ם שטעטישען וואַלד אין לאַגעווניק אויף אַ זומער-סאַנאַטאָריום פאַר שווינדזיכטיגע קינדער אַ.א.וו.

בעקעריען
וואס ווערען ליקווידירט.

(מ) די געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט האָט פאָרגעשלאָגען דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט, אַז צוליב דעם, וואָס די פאָלגענדע בעקערייען ענטשפּרעכען נישט די סאַניטאַרע פאָרשריפטען, זאָלען זיי ליקווידירט ווערען: אַלפאָנס ליפּינסקי (לוטאָמירסקאַ 17), הענעך סאָכאַטשעווסקי (זגערזשער 15), מיכאַל זשאַלקאָווסקי (צימער גאַס 16).

12 גראַד פראָסט.

(—) נעכטען האָט דער פראָסט דערגרייכט אין לאָדז ביז 12 גראַד.

אַפּטייקען-דיזשורען.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצי 50); ק. כאָנדזשינסקי (פּיעטרקאָווער 164); וו. סאָקאָלעוויטש (פּושעיאַזד 19); ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 20); י. זונדעלעוויטש (פּיעטרקאָווער 25); וו. קאַספּערקעוויטש (זגערזשער 54); ס. טראַווקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56).

r. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 5–3 נאָכמ.

הרב דר. שלום טריסטמאַן — רב הכולל אין פינלאַנד.

נעכטיגער געזעגונגס-אָוועגד פאַר דר. טריסטמאַן.

ווי אונזער לעזער איז בעוואוסט איז דער לאָדזער הרב ד"ר שלום טריסטמאַן איינגעלאַדען געוואָרען אַלס רב הכולל פון פינלאַנד. די לאָדזער פריינד פון הרב טריסטמאַן האָבען דעריבער נעכטען אין אָוונד איינגעאָרדענט פאַר איהם ביי גדודל'ען אַ געזעגונגס-אָוונד. צו דעם אָוונד זענען געקומען ביז 100 פעררעהרער און פריינד. דעם אָוונד עפענט ה' ח. טענענבוים און גיט איבער דעם פאָרזיץ ה' משה העלמאַן. דאָס ערשטע וואָרט בעקומט דאַן ראַטמאַן ביאַלער, וועלכער כאַראַקטעריזירט דעם ד"ר שלום טריסטמאַן אַלס ערנסטען און בעשיידענעם מענשען פון טאַט, וואָס פיהרט זיך זיין אַרבייט, נישט אַרויסרייסענדיג זיך קיינמאָל אויף די ערשטע ערטער, וואָס זענען פערבונדען מיט כבוד. די ווייטערדיגע רעדנער ה' יעקב שטיין, רעדאַקטאָר אוגער ד"ר ראָזענבלאַט, ה' בזשעזשינסקי א. אַנד. האָבען אָנגעוויזען אויף די פערזענליכע מעלות טובות פונ'ם ד"ר טריסטמאַן און אויף דער וויכטיגער אויפגאַבע, וואָס עס שטעהט איהם פאָר אינ'ם נייעם לאַנד, וואו דער יודישער ישוב איז יונג, נאָך ווייניג אָרגאַניזירט. די רעדנער האָבען דערביי בעצייכענט, אַז ס'איז דער ערשטער פאַל ווען אַ לאָדזער אַ מאָדערנער, אייראָפּעאיש געבילדעטער בן תורה ווערט „עקספּאָרטירט“. ביי דער געלעגענהייט איז אויסגעדריקט געוואָרען דער וואונש, אַז דער ברודער פון הרב שלום, הרב ד"ר שמחה טריסטמאַן, זאָל שוין בלייבען ביי אונז.

צווישען איין רעדע און דער אַנדערער האָט דער עולם זיך ביי אַ גלעזעל „כרמל-ווייין משמח געווען און געכאַפּט אַ זמר'ל.

צום סוף האָט דער בעל שמחה געענטפערט אויף די אַלע בעגריסונגען און וואונשען. אין אַ זעהר שעהנער שפּראַך אין פאָרם האָט ער געשילדערט דאָס לעבען פון דער יונגער יודישער קהלה אין פינלאַנד, וועלכע ענטוויקעלט זיך זעהר האַרמאָניש און גיט די בעסטע האָפנונגען. צו די גרויסע מעלות פון דער דאָרטיגער יודישער קהלה שרייבט ער צו דעם אומשטאַנד, וואָס זי איז נישט צוריסען אויף קרייזלעך און פּאַרטייען. די יודען זענען דאָרט געשטימט נאַציאָנאַל-רעליגיעז און זענען קודם-כל — יודען, אין דער איינציגער מיטעל-שול וואָס עקזיסטירט דאָרט און ווערט אויסגעהאַלטען פון דער רעגירונג ווערען די יודישע למודים געלערנט אויף העברעאיש אין אַ גאַנץ בעדייטענדען פאַרנעהם. די דאָרטיגע יודען רופען זיך אָפּ אויף אַלע יודישע ענינים און ער גלויבט, אַז זי וועט זיין דאָס וואָס עס דאַרף זיין אַ יודישע קהלה. זיין רעדע איז אויפגענומען געוואָרען מיט אַפּלאָדיסמענטען און אויסגעשרייען „יחי הרב טריסטמאַן!“ אויפ'ן אָוונד איז געזאַמעלט געוואָרען אויף צו פלאַנצען 40 בוימער אין יער הרצל אויפ'ן נאָמען פון הרב טריסטמאַן. דער געזעגונגס אָוונד האָט זיך פערענדיגט מיט'ן געזאַנג פון „התקוה“. און „עם ישראל חי“.

צו דער פייערונג איז אָנגעקומען אַן אַנטשולדיגונג פון דר. ברוידע וואָס ער קען נישט קומען און אַ בעגריסונג פון ראַטמאַן מינצבערג מיט אַ וואונש פון גליקליכער אַרבייט אויפ'ן נייעם אַרבייטס-פעלד.

ד"ר שלום טריסטמאַן איז נאָך אַ יונגער מענש. ער איז געבוירען אין יאָהר 1890 אין זשעליכאָוו (שעדליצער גוב.), וואו זיין פאָטער איז דאַן געווען רב.

שוין אַלס יונגעל האָט ער אַרויסגעוויזען גרויסע פעהיגקייטען. ביי זיינע עלטערען האָט ער בעקומען אַ הויך רעליגיעזע ערציהונג, אויך אייראָפּעאישע בילדונג.

זייענדיג אין לאָדז, האָט ד"ר טריסטמאַן גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אין היגען געזעלשאַפטליכען לעבען און געווען איינער פון די גרינדער פונ'ם לאָדזער יודישען גימנאַזיום „בית-אולפנא“ ער האָט אויך מיטגעאַרבייט אין אַ רייהע צייטונגען, וואו ער האָט געשריבען אַרטיקלען און לידער.

די לעצטע יאָהרען האָט ער פערבראַכט אין דייטשלאַנד, וואו ער האָט געענדיגט אין בערלין די אַקאַדעמיע פאַר יודישע וויסענשאַפט אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. העלער, און דעם פילאָזאָפישען פאַקולטעט פון דער ווירטסבורגער אוניווערזיטעט.

זיין דיסערטאַציע-אַרבייט „ווילענס-קראַפט און ווילענס-בילדונג“, אויף וועלכער ער האָט בעקומען זיין דאָקטאָר-דיפּלאָם, ווערט איצט אַרויסגעגעבען אין דייטש און ענגליש.

אַפּי רלי „ קאַדעמיע

די נעכטיגע הזכרות נאָכ'ן ערשטען מלוכה-פּרעזידענט.

פרייטאָג, צום 5-טען יאָהרצייט פון דעם טראַגיש-אומגעקומענעם ערשטען מלוכה-פּרעזידענט גאַבריעל נאַרוטאָוויטש, זענען אין די געבעט הייזער פון אַלע רעליגיעס פאָרגעקומען טרויער-הזכרות.

אַרום 10 אַ זייגער אין דערפריה איז פאָרגעקומען אַנ'הזכרה אין דער קאַטעדרע פון סטאַניסלאַוו קאָסטקאַ.

די הזכרה האָבען בייגעוואוינט, אַ חוץ די פאָרשטעהער פון געריכט, מיליטער-מאַכט, געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, אויך, אַלס פאָרשטעהער פון מאַגיסטראַט — דער פּרעזידענט ה' זשעמיענצקי, וויצע פּרעזידענט ראַפּאַלסקי און אַלס פאָרשטעהער פון שטאָט-ראַט פּרעזעס, אינזשיניער האָלצגרעבער.

אין דער אַלט-שטעטישער שול אויף וואָלבאָרסקאַ גאַס איז אין דער זעלבער צייט פאָרגעקומען אַנ'הזכרה אין דער געגענוואַרט פון פאָרשטעהער פון דער קהלה, גמינע, און ראַבינאַט, אויך האָבען בייגעוואוינט די הזכרה, אַלס פאָרשטעהער פון דער וואָיעוואודזטווע די ה"ה דיכטעלעוויטש און שפּער, (רעפערענט פאַר יודישע ענינים).

אין אָוונד איז אין זאַל פון „פילהאַרמאָניע“ פאָרגעקומען אַ פייערליכע אַקאַדעמיע, וואו עס זענען מיט רעדעס אַרויסגעטרעטען: דער פּרעזעס פון שטאָט-ראַט האָלצגרעבער, פּרעזידענט זשעמיענצקי און אַנד.

פערשפּעטיגט איז פון קוטנע אָנגעקומען אַלעקסאַנדער לעדניצקי, וועלכער האָט שוין אָבער נישט בעוויזען אַרויסצוטרעטען

נאָך די רעדעס האָט זיך אָנגעהויבען אַ זעהר געלונגענע קאָנצערט-אָפּטיילונג. מיט'ן אַנטייל פון דיר. רידער, פּראָפ. לעוואַנדאָווסקי, פרידבערג, פּילאַרסקי, לוביענסקאַ, זעמעל-מאַרקעוויטש און י. קערנער.

על הנסים...

על הנסים, ועל הפרקן —\
חנוכה איז אויך שוין דאָ!\
צינדט מען אָן דאָס ערשטע ליכטל,\
ווען — קיין גמינע איז נישטאָ...

נישט קיין גמינע, נישט קיין העכברס,\
נישט קיין סיים און קיין סענאַט,\
און עס וועט אוודאי צוגיין\
גאַנץ כשורה, זייער גלאַט...

ס'וועלען ליכטלעך זיך נישט לעשען,\
ברענען וועט דער „שמש“ העל,\
און די ברכה וועט נישט בלייבען\
שטעקען אין דעם יודענס קעל...

ס'וועט נישט אָרען דער מנורה\
אין דער פייערליכער שעה:\
צי פון בלאָק וועט עפּיס ווערען,\
וואָס דערווייל איז נאָך נישטאָ...

על הנסים. ועל הפורקן —\
פאָרקען וועט מען זיך .טיי-ווי,\
פּאָליטיק און שלעק און צרות\
דאָס איז אונזער טעגליך מיה...

וואָלט מען פטור דאָס געוואָרען,\
וואָלט מען זיי גאָר נישט געקענט,\
וואָלטען ליכטעלעך די קליינע\
זיכער פריילעכער געברענט...

ווי זשע וועלט מען פריי פון צרות,\
פון צושטייער-שטייער-פּרעסט!?\
על הנסים, ועל הפורקן —\
ס'וואָלט געווען דער גרעסטער נס!

א-א.

„אין ארוט“.

„ראַזשינקעס מיט מאַנדלען“.

היינט ווערט 2 מאָל געגעבען דער געמישטער שלאַגער-פּראָגראַם א. נ. „ראָזשינקעס מיט מאַנדלען“, וואָס בעשטייט פון די בעסטע 12 נומערען פון ביידע ערשטע פּראָגראַמען.

די פאָרשטעלונגען הויבען זיך אָן 7.45 און 10 אַ זייגער אין אָוונד.

אַ חוץ דעם זאָגט אונזער יונג טעאַטער'ל אָן זיין דריטען פּראָגראַם, וואָס וועט הייסען „נסים מן השמים“, און צו וועלכען סיי די מחברים, סיי די אויספיהרער האָבען זיך שטאַרק אָנגעגורט די לענדען.

דערביי קאָכט עס אין „ארוט“, און די אַרבייט ברענט אונטער די הענד. מען מאַכט די לעצטע הכנות: עס ווערען פערענדיגט די רעפּעטיציעס, די דעקאָראַציעס, די קאָסטיומען, און — די פּרעמיערע וועט פאָרקומען דינסטאָג.

פון „גאָנג“.

עס געהט מיט אומאויפהערליכען ערפאָלג די רעוויו „די שולע פון קושען“.

צענטראַל-ראַט פון „טאָז“
היינט קומט פאָר די זיצונג.

(—) היינט קומט פאָר אין וואַרשאַ אַ זיצונג פון צענטראַל-ראַט פון „טאָז“. אויף דער זיצונג וועלען בעהאַנדעלט ווערען אַ רייהע פראַגען צוו. אַנדערע דאָס שאַפען אַנ'אַלוועלטליכען ערבאַנד פאַר וויסענשאַפטליכע צוועקען פון יודישע מעדיצינישע סאַניטאַרע ענינים. ס'וועט אויך בעטראַכט ווערען די פראַגע וועגען שאַפען אַ צענטראַלען סאַנאַטאָריום אויף גאַנץ פּוילען פאַר שווינדזוכט-קראַנקע, דערביי וועלען די גרעסערע צענטרען בעקומען אַ געזיכערטע צאָהל ערטער.

פון לאָדז פאָהרט אַרויס צו דער זיצונג דער מיטגליד פון צענטראַל-ראַט ד"ר שיפּמאַן.

דערמאָרדעט א יודישען תבואה-סוחר
לע'ם אַ דאָרף אין וועליונער פּאָוויאַט.

(§) עהערנעכטען בייטאָג האָבען דורכגעהענדע דאָרפס-לייט, אויפ'ן וועג צווישען דאָרף באָלעסלאַוויצע און זדזשאַרי (וויעלונער פּאָוויאַט) בעמערקט אין אַ גראָבען אַ טויטען קערפּער פון אַ יודען. אויפ'ן קאָפּ פון דעם טויטען האָבען זיך געזעהען צוויי טיפע וואונדען, די האַק מיט וועלכער מען האָט דעם יודען דער'הרג'ט איז געלעגען דערנעבען.

די פּויערים האָבען באַלד מיטגעטיילט וועגען זייער שרעקליכער ענטדעקונג דער פּאָליציי, וועלכע האָט אונטערגענומען אַנ'אויספאָרשונג. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, איז דער דער'הרג'עטער אַ געוויסער אברהם קאָהן, 45 יאָהר אַלט, פון דאָרף באָלעסלאַוויצע, אַ תבואה סוחר. ער האָט אָפּגענומען ביי איינינע דייכע גוט-בעזיצער געלד און אויפ'ן וועג אַהיים זענען איהם, ווייזט אויס, בעפאַלען רויבער און איהם דער'הרג'עט.

די מערדער פון דעם אומגליקליכען יוד, האָט זיך נאָך נישט איינגעגעבען צו ענטדעקען.

געוויסע שטייער-הנחות
נאָך דער אינטערווענץ פון לאָדזער סוחר'ישע אָרגאַניזאַציעס

(י) אין וואַרשאָ האָבען יענע וואָך געווייזלט אייניגע דעלעגאַציעס פון סוחר'ישע אָרגאַניזאַציעס אין לאָדז, וועלכע האָבען אינטערווענירט וועגען אַ לינדערנדע שטייער-פּאָליטיק, בעזונדערס בנוגע די שטייער-צאָהלער, וועלכע די שטייער-ליציטאַציעס דראָהען מיט אַ פולשטענדיגעד רואינע.

אַ דאַנק דער דאָזיגער אַקציע, האָבען די היגע אָרגאַניזאַציעס בעקומען אַ מיטטיילונג פון דעם פינאַנץ-מיניסטעריום וועגען בעדייטענדע פּערלייכטערונגען פאַר די שטייער-צאָהלער.

די גענויע פעראָרדנונג וועגען די שטייער-הנחות וועט שוין די טעג איבערגעשיקט ווערען אין דעם לאָדזער פינאַנץ-אמט.

די הנחות וועלען בעשטעהן אין דעם, וואָס די שטייער-צאָהלער, וועלכע וועלען זיך בערעכטיגט ווענדען אין פינאַנץ-אמט, וועלען קענען אָפּצאָהלען זייערע פערלעגענע שטייערן אין ראַטעס.

רעזערוויסטען - אונטערשטיצונגען.
אנ'אויפקלערונג פון מיליטער-פּאָליציייאישען ביוראָ ביים מאַגיסטראַט.

(§) דאָס מיליטער-פּאָליציייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט אינפאָרמירט אונז, אַז לויט דער לעצטער פעראָרדנונג פונ'ם אינערן-מיניסטעריום וועגען אונטערשטיצונג פאַר די פאַמיליעס פון די רעזערוויסטען, וועלכע זענען גערופען געוואָרען צו מיליטער-איבונגען, בעקומט די פרוי פון רעזערוויסט, וועלכע וואוינט אפילו אין סעפּאַראַציע מיט'ן מאַן, נאָר זי בעקומט פון איהם אַלימענטען, אויף וועלכע זי איז געריכטליך בערעכטיגט, די אונטערשטיצונג לויט דער אַלגעמיינער נאָרמע. די פרוי בעקומט די געהעריגע אונטערשטיצונג אויך אין דעם פאַל, ווען זי געפינט זיך אין אַ סעפּעראַציע אָדער גט-פּראָצעס מיט'ן מאַן. אומגעזעצליכע קינדער בעקומען אונטערשטיצונג נאָר אין דעם פאַל, ווען זיי זענען דורכ'ן פאָטער אָנערקענט אַלס זיינע.

א לאַנד, וואו מען מוז קענען שרייבען לידער, אום צו בעקומען א כלה

פון קלאַרא לעווין

אויף אַ מענשען, וואָס פערנעמט זיך מיט שרייבען לידער, קוקט מען ביי אונז ווי אויף אַ שטיקעל בטלן, וואָס וועט שוין קיין גרויסער לייט נישט ווערען.

דערפאַר אָבער איז שרייבען לידער אין בירמא נישט נאָר נישט קיין חסרון, נאָר דאָרטען מוז יעדער בחור קענען אָנשרייבען אַ ליד ווען ער וויל קריגען אַ כלה.

וואָלט מען דאָך געקענט מיינען, אַז בירמא איז אַ לאַנד וואָס איז געבענשט מיט פּאָעטען. הויבט זיך גאָר נישט אָן. אמת'ע פּאָעטען זענען דאָרטען פערהאַן נישט מעהר ווי אין די אַנדערע לענדער. אָי, ווי אַזוי ווערט אַ בחור אַ חתן ווען ער קאָן קיין ליד נישט אָנשרייבען? איז דער תירוץ, אַז מען גיט זיך שוין אַן עצה. וואָרים אין בירמא געפינען זיך שוין גענוג ווינקעל פּאָעטען, וואָס שרייבען אייך אָן אַ ליד איינס און צוויי און אָט די ווינקעל פּאָעטען מאַכען טאַקע אַ לעבען דערפון, וואָס זיי שרייבען אָן די לידער פאַר יענע הייראַט-קאַנדידאַטען וואָס קענען אַליין נישט די קונץ פון צוזאַמענפלעכטען עטליכע געגראַמטע שורות.

פערשטעהט זיך אַז דאָס דאַרף געהאַלטען ווערען בסוד. וואָרים לויט'ן מנהג פון לאַנד דאַרף יעדער חתן-בחור אַליין קענען אָנשרייבען זיין ליד צו דער כלה. אָבער דאָס איז אַזאַ סוד פון וועלכען עס ווייס גאַנץ בראָד. נאָר וואָס דען? מען מאַכט זיך נישט וויסענדיג. וואָרים די כלה, פערשטעהט איהר מיך, דאַרף אויך ענטפערן מיט אַ ליד, און אַזוי ווי די מיידלעך פון בירמא זענען אויך נישט אַלע קיין פּאָעטעסעס, מוזען זיי טאַקע אויך אָנקומען צו די זעלביגע ווינקעל-פּאָעטען. און צוליב דעם מאַכען זיי טאַקע אַ שוויג.

אָבער אָנשרייבען אַ ליד איז נאָך נישט גענוג פאַר אַ הייראַט-קאַנדידאַט אין בירמא ווען ער וויל קריגען אַ כלה. ער דאַרף אויך פערמאָגען גענוג אויף כלה מתנות און אַנדערע זאַכען. און אין דער הינזיכט אונטערשיידען זיך די בירמער בחורים זעהר ווייניג פון זייערע אייראָפּעאישע אָדער אַמעריקאַנער חברים. אַ סך מאָל מוז מען דאָרטען ווי ביי אונז אויך אָנקומען צו שדכנים. אין די מעהרסטע פאַלען איז דאָרט אָבער קיין שדכן נישט נויטיג.

וואָרים די בירמער בחורים און מיידלעך האָבען אַ סך געלעגענהייטען זיך צו טרעפען ביי פעסטליכקייטען און רעליגיעזע צערעמאָניעס. און געפעהלט זיך אַ פּאָרל בעשטימט מען זיך צו טרעפען אין דעם מיידעל'ס הויז. די ערשטע בעגעגעניש אין דעם מיידעל'ס הויז איז זעהר אַ ראָמאַנטישע. און אָט ווי אַזוי דאָס קומט פאָר:

דער בחור דאַרף קומען בעזוכען דאָס מיידעל אין אָוונט. פאַרנאַכט, ווען עס הויבט אָן פינסטער צו ווערען, הויבט דאָס מיידעל זיך אָן צו צירען. שטעקט אַריין בלומען אין איהרע האָר, שמינקט זיך און פודערט זיך, שמירט זיך מיט שמעקעדיגע זאַלבען און שטעלט אַריין אין אָפענעם פענסטער אַ ברענענדיג ליכט.

דער בחור קומט אין דער בעגלייטונג פון זיינעם אַ פריינט. ברענגט מתנות, פירות און זיסקייטען און אויך לידער, וועלכע ער פערזיכערט, אַז ער האָט אַליין געשריבען. קען ער אַליין אָנשרייבען די לידער איז אודאי גוט, אַז נישט איז אויך נישט קיין אומגליק. וואָרים, ווי שוין געזאָגט, וועט ער פאַר אַ גוטען לוין שוין קריגען עמיצען, וואָס זאָל פאַר איהם די לידער אָנשרייבען. די לידער זענען געשריבען אין אַ בעשטימטען נוסח. זיי זענען אַלע שטאַרק ראָמאַנטיש און ליידענשאַפטליך.

די כלה ענטפערט דעם בחור אויך מיט מתנות און לידער. די מתנות גיט זי גלייך און די לידער ערשט שפּעטער, ווען זיי זענען שוין לענגער בעקאַנט. אין איהרע לידער דאַרף זי דעם בחור לויבען. אָבער קיין ליידענשאַפטליכע געפיהלען טאָר זי אין זיי נישט אויסדריקען. איהרע מתנות זענען אויך ווייט פון צו זיין ראָמאַנטישע. וואָרים זיי בעשטייען פון וואָלענע אונטערקליידער און ציגאַרען. ווען דער בחור לייענט פאָר פאַר דעם מיידעל זיינע ראָמאַנטישע לידער אין וועלכע ער לויבט זי ביז אין זיבעטען הימעל אַריין, דאַרף זי איהם ענטפערן אויף אַ זעהר קאָקעטישען אופן. איהר מוטער געפינט זיך געוועהנליך דערביי אין צימער. אָבער אַזוי, אַז מען זאָל זי נישט זעהן און זי זאָל די אונטערהאַלטונג פון דעם פּאָרעל נישט שטערען.

האָט מען זיך געטראָפען עטליכע מאָל, קומען זיך צוזאַמען די עלטערען פון ביידע צדדים און מען איז מסכים אויף דעם שידוך. ערשט איצט דאַרף דער חתן בחור ברענגען מעהר קאָסטבאַרע מתנות, ווי צירונג און איידעלשטיינער. אָבער אפילו איצטער איז מען נאָך נישט זיכער, צי וועט פון דעם שידוך עפּעס ווערען. וואָרים מען דאַרף פריהער אָנפרעגען ביי אַ שטערענזעהער, צי וועט דער שידוך עולה יפה זיין. זאָגט ער אַז דער שידוך איז בעשטימט פון די שטערען, הויבט מען זיך אָן גרייטען צום קנס'מאָל. טאָמער אָבער נישט, ווערט דער שידוך נישט געשלאָסען.

קוים אָבער איז מען איבערגעקומען די פערלאָבונג, איז שוין דאָס איבעריגע זעהר לייכט. וואָרים די חתונה-צערעמאָניע איז אין בירמאָ גאָר אַ קליינע. די צערעמאָניע איז נישט קיין רעליגיעזע. חתן-כלה ערשיינען פאַר אַ סאָרט בעאַמטען אין בעגלייטונג פון צוויי עדות. דער בעאַמטער זאָגט עפּעס עטליכע פסוקים און דאָס פּאָרעל האַלט זיך די גאַנצע צייט ביי די הענט. פאַרטיג געוואָרען מיט דער צערעמאָניע קייען עפּעס די צוויי עדות און פערטרינקען מיט טיי און דאָס פּאָרעל איז פערהייראַט.

ערשט נאָכדעם פּראַוועט מען אַ סעודה. דער חתן טראָגט ביי דער חתונה אַ טורבאַן, וואָס לייכט אין אַלערליי קאָלירען. די כלה טראָגט אַ שאַל, וואָס איז זעהר לאַנג און אַ בונטע שימערירענדיג קלייד.

פאַר אַ שעהנע כלה האַלט מען אין בירמא אַזאַ מיידעל, וואָס האָט דיקע ליפּען, אַ פלאַכע נאָז און הויכע באַקענביינער. אַ סימן פון שעהנקייט זענען דאָרטען אויך שוואַרצע ציין. דאָס נעהמט זיך דערפון, וואָס אַלע פרויען רויכערען און פון דעם רויכערען ווערען ביי זיי די ציין שוואַרץ.

Złoty medal na wystawie w Katowicach 1927.
Zastępca na Łódź: S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

לכבוד חנוכה!
עמפפעהלט די בעוואוסטע
פּערפומעריע
J. DRUKIER, ZAWADZKA 11 פון דער פירמע
אַ רייכען אויסוואַהל פון די נייעסטע
פּערפומען, זייפען, פודערן, קעלנישע וואַסערן
אַלער ארט קאָסמעטיק צו פאַבריקס-פּרייזען.
בעמערקונג: צו די ווייַנאַכטען עמפעהל איך דער געעהרטער קונדשאַפט ספּעציעלע באָמבאָניערקעס אַלס וויינאַכטס-געשענקע.
מיט פולער אַכטונג
PERFUMERJA J. DRUKIER,
11 Zawadzka 11.
פאַר ענגראָסיסטען — ראַבאַט.

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(24

די אויספאָרשונג איז, אַלזאָ צוגעגאַנגען, פונקט אַזוי, ווי פערענאַ האָט עס פאָרויסגעזעהן. דער קרייז פון פערדאַכטען איז אַלץ ענגער געוואָרען. זיין געגנער האָט געפיהרט דעם קאַמף מיט אַ וואונדערליכער לאָגיג און קראַפט.

— צום טייוועל — האָט פערענאַ געטראַכט — איך האָב קיינמאָל נישט גערעכענט. אַז ס'איז אַזוי שווער צו פערטיידיגען זיך, ווען מ'איז לחלוטין אומשולדיג.

נאָך אַ קורצען אדורכשמועסען זיך מיט'ן אויספאָרשונגס-ריכטער, האָט דער הער דעמאַליאָן ווייטער געפרעגט:

— נעכטען אין אָוונט, ווען דער הער פאַוויל האָט געעפענט די קאַסע ביי אייער אַנוועזענהייט, האָט איהר וואָס דאָרט געזעהן?

— דאָרט זענען געווען פּאַפּירען און צווישען זיי אַ גרויער העפט, וועלכער איז שפּעטער נעלם געוואָרען.

— איהר האָט נישט גערירט די פּאַפּירען?

— איך האָב זיך בכלל נישט צוגעריהרט צו דער קאַסע, הער פּרעפעקט. מאַזע האָט אייך שוין געמוזט זאָגען, אַז צוליב לעגעלע טעמים האָב איך זיך געהאַלטען די גאַנצע צייט אין דער זייט:

דער פּרעפעקט האָט געוואָרפען אַ בליק אויפ'ן ריכטער.

ווען אפילו פערענאַ וואָלט זיך ביז איצט געהאַט נע'ספק'ט, אין דעם, אַז מ'שטעלט פאַר איהם פונאַנדער אַ נעץ, וואָלט איהם גענוג געווען בלויז איין קוק טון אויף מאַזע'ן.

יענע איז געוועזן ווייס, ווי קאַלך.

בינו לבינו האָט זיך דער פּרעפעקט ווידער געווענדעט צו פערענאַ'ן:

— אַ סברא, אַז איהר האָט שוין געהאַט די געלעגענהייט צו דורכפיהרען קרימינעלע אויספאָרשונגען, דערלויבט זשע מיר אַז איך זאָל אייך אַלס אַ דעטעקטיוו, שטעלען פאָלגענדע פראַגע:

— ווען, אַ שטייגער, אין דער קאַסע וואָלט געפונען געוואָרען איצטער אַן'איידעל-שטיין, אַ ברילאַנט, לאָמיר זאָגען, פון אַ קראַוואַט-נאָדעל, וואָס געהער בלי שום ספק צו איינעם, וואָס מיר קענען איהם, און וועלכער האָט פערברענגט די נאַכט אין דער ווילע? וואָס וואָלט איהר געטראַכט וועגען אַזאַ פאַל?

— אָט האָסטו דיר! — האָט פערענאַ אַ טראַכט געטון — ווייזט אויס, זיי האָבען אין דער קאַסע געפונען עפּעס אַזוינס, וואָס זיי מיינען, אַז דאָס געהער צו מיר. אַזוי-ווי אָבער איך האָב זיך צו דער קאַסע אפילו נישט דערנעהנטערט, איז, מסתם, דער דאָזיגער געגענשטאַנד, וועלכען זיי האָבען אין זינען, דורך עמיצען בכיוון אונטערגעוואָרפען געוואָרען...

דער פּרעפעקט האָט איבערגעריסען זיין טראַכטען, מיט'ן איבער'חזר'ן די געשטעלטע פראַגע:

— הכלל, זאָגט זשע, וואָס איהר וואָלט וועגען דעם געטראַכט?

— איך וואָלט געטראַכט, אַז עס האָט אַן'אומבעדינגטען צוזאַמענהאַנג — די אַנוועזענהייט פון דער געגעבענער פערזאָן מיט דעם מאָרד-טאַט.

— האָבען מיר, הייסט עס, געהאַט דאָס רעכט מעהר-ווייניגער צו חושד זיין די דאָזיגע פערזאָן?

— פערשטעהט זיך.

דער הער דעמאַליאָן האָט אַרויסגענומען פון טאַש אַ פּאַפּירעל, וועלכען ער האָט אויפגעוויקעלט, און אַרויסגענומען פון איהם אַ קליין בלוי איידעל-שטיינדעל, וועלכען ער האָט געוויזען פערענאַ'ן:

— אָטאָ איז אַ טורקוס, וועלכען מיר האָבען געפונען אין דער קאַסע, און וועלכער שטאַמט בלי שום ספק פון אַ רינגעל, וואָס איהר טראָגט אויף אייער האַנד.

פערענאַ האָט שיער אַ שלאַג געטראָפען.

ער האָט אַ קריץ געטון מיט די צייהן, קוקענדיג אויף זיין רינגעל, אין וועלכען עס האָט איצט געפעהלט דער טורקוס...

— וואָס זשע פאַר אַ תירוץ וועט איהר אויף דעם געבען?

— וואָס זאָל איך דען ענטפערן? ס'איז קלאָהר, אַז דער טורקוס איז טאַקי פון מיין רינגעל, וועלכען עס האָט מיר בשעתו געשאַנקען קאָזמאַ מאָרנינגטאָן, בעת איך האָב איהם צום ערשטען מאָל געראַטעוועט דאָס לעבען.

דאָן לואי האָט אָנגעהויבען צו שפּרייזען אין צימער אַ פערזונקענער אין שווערע געדאַנקען...

פּלוצים האָט ער זיך פערהאַלטען פאַר'ן פּרעפעקט, אָנגעכאַפּט אַ שטוהל פאַר'ן ווענטעל, און אַ זעץ געטון זיך אויף איהם, זאָגענדיג:

— לאָמיר נאָר אַ שמועס טון!

זיין בעוועגונג דערביי איז געווען אַזאַ ענערגישע, אַז דער פּרעפעקט האָט אַרויסגעשעפּטשעט צוטומעלט:

— איך פערשטעה נישט...

— איך וועל אייך באַלד אַלץ אויפקלעהרען. די סיטואַציע איז אַ פולשטענדיג קלאָהרע. איהר זוכט די שולדיגע און איהר ווילט זיי ווי אַמשנעלסטען אויסגעפינען. מחמת איהר האָט נישט קיין אַנדערע אויפ'ן אויג, כאַפּט איהר זיך אָן אין מיר. איך בין זיך מודה, אַז מיין אַנוועזענהייט דאָ, און דער פאַקט, אַז מאַזאָ איז געשלאָפען — ווי אויך דער דאָזיגער טורקוס, וואָס איז געפונען געוואָרען אין דער קאַסע, אָט דאָס אַלץ שאַפט אַ רייה אומשטענדען, וואָס בעלעסטיגען מיך. און נאָכמעהר דערפאַר, ווייל עס קאָן אונטערקומען דער רעיון, אַז מיר איז געגאַנגען אין דעם, די פאַוויל'ס אָפּצורוימען פון דער וועלט, כדי צו בעקומען מאָרנינגטאָן'ס ירושה. בלייבט מיר, אַלזאָ, אויס אָדער איינצומאַרענירען זיך איך אין דער תפיסה... אָדער...

— וואָס, אָדער?

— אָדער אַרויסצוגעבען אין די הענד פון דער גערעכטיגקייט דעם אמת'ן שולדיגען.

דער פּרעפעקט האָט איראָניש אַ שמייכעל געטון, און אַרויסגענומען פון טאַש זיין זייגערל, זאָגענדיג:

— איך וואַרט דערויף.

(פאָרטזעצונג קומט).

די ליבע פון א פרוי צו איהר יונגען איידעם

א שווערע דראמע, וואס האט זיך אפגעשפילט אין א יודישער פאמיליע

פון מ. גלאזערמאן

ווידער מיט דער פוטער אַראָפּ

דערווייל איז אָנגעקומען די רוסישע רעוואָלוציע און נאָך איהר — גלייך די גרויסע באָלשעוויסטישע איבערקערעניש. ירוחם-שלמה'ס געשעפט האָט זיך געמוזט פערמאַכען, און פון זיין געלד וואָלט אויך גאָר נישט געוואָרען, ער האָט אָבער זיין אָנגעלעבטען פערמעגען בעוויזען שנעל אויסצובייטען אויף פערל און בריליאַנטען, וועלכע ער האָט פערגעהט אין קישענס און אין אַלטע שמאַטעס, אַזוי אַז אפילו די נאָז פון די באָלשעוויסטישע „טשעקיסטען" האָט עס נישט געקאָנט דערשמעקען. ירוחם-שלמה איז כלומרשט ווידער געוואָרען אַן אָרימער שוסטער, כלומרשט אַ „פּראָלעטאַריער", ווי געווען. פריידע לאה האָט שוין מעהר נישט געקענט עסען קיין שאָקאָלאַד און לייענען אַ גאַנצען טאָג ראָמאַנען...

אין יענע יאָהרען, ווי עס איז בעקאַנט, איז די באָלשעוויסטישע רוסלאַנד געווען „בלאָקאַדירט", אַרומגערינגעלט פון אַלע זייטען דורך די פיינדליכע מלוכות, און עס האָט קיין לעבעדיגער פויגעל נישט געקענט אַריין אָדער אַרויס. עס האָבען דעריבער ירוחם-שלמה און פריידע-לאה נישט געקענט האָבען קיין שום ידיעה פון ציפּקע'ן אין קאַנאַדע. אַ זוהן האָבען זיי געהאַט, וועלכער איז שוין דאַן געווען פערהייראַט, האָט ער געמוזט אַריינטרעטען אין דער רויטער אַרמיי און איז גע'הרג'עט געוואָרען. זיין יונג ווייב איז קורץ נאָכדעם געשטאָרבען פון טיפוס, און זייערע איבערגעבליבענע צוויי קינדערלעך, יתומים האָבען זיך געהאָדעוועט ביים זיידען אין ביי דער באָבען. אַ צווייטע טאָכטער איז נאָך געווען אַ מיידעל, און האָט געמוזט פערנעמען אַ שטעלע אין אַ סאָוויעטישען קאָמיסאַריאַט. איבריגענס איז זי געווען אַן אמת'ע באָלשעוויסטקע. זי האָט זיך אָנגעטון גרויסע מאַנסבילשע שטיוועל, אַ הויכע מאַנסבילשע פּעלצעגע היטעל און אַ מאַנסבילשע לעדערנע קורטקע... דעם טאַטען און די מאַמע האָט זי פיינט בעקומען, ווי אמת'ע בורזשוקעס, האָט זי זיי פערלאָזען און אַוועק לעבען מיט אַ „טאָוואַרישץ אַ קאָמיסאַר" אַנ'עכטער פּאָניע.

צוריק אַהיים.

האָבען ירוחם-שלמה און זיין ווייב קוים דערלעבט די צייט, מיט אַ יאָהר זעקס צוריק, ווען די באָלשעוויסטישע רעגירונג האָט די ליטווישע יודען גענומען אַרויסלאָזען צו פאָהרען צוריק אין זייער אַלטע היים, פון וואַנען זיי זענען אַרויסגעטריבען און פעריאָגט געוואָרען מיט געוואַלד. קומענדיג צוריק אין קאָוונע, האָט ירוחם-שלמה און פריידע-לאה פונאַנדערגעטרענט די בעבעכעס און אַרויסגעשלעפּט פון דאָרטען די פערנעהטע אוצרות... דאָס האָט זיי געקלעקט צו עפענען אַ גרויסען שוך-געשעפט אויף איינער פון די שעהנסטע קאָוונער גאַסען. שלמה-ירוחם צאַנדלער איז געוואָרען איינער פון די רייכסטע יודען אין קאָוונע. זיין ווייב, די אַלטע פריידע-לאה האָט פיינט געהאַט זיך צו מישען אין געשעפט; זי האָט זיך אויף דער עלטער גענומען אָנטון לויט דער לעצטער מאָדע; שערען די האָר, טראָגען קורצע קליידלעך, זיך פודערען און פאַרבען דעם אַלטען פנים. מען פלעגט איהר זעהן געהן שפּאַצירען טאָג-טעגליך אין די ברייטע אַלעען, וואו עס שפּאַצירען אַלע נגידות'טעט, און איהר חשק צו גוטע זאַכען און צו ראָמאַנען-לייענען איז ביי איהר נאָך שטאַרקער געוואָרען ווי פריהער.

א גרוס פון ציפּע'ן.

פון קאָוונע האָט ירוחם שלמה און פריידע-לאה גענומען פון דאָס-ניי זיך צוזאַמענשרייבען מיט זייער ציפּקע'ן. זייערע ערשטע בריף זענען אָבער געקומען צוריק מיט דער בעמערקונג, אַז דער אַדרעס איז אונבעקאַנט. מסתמא האָט זייער איידעם געביטען די וואוינונג אין די יאָהרען פון קריג — האָבען זיך די עלטערען געטראַכט. זיי האָבען זיך געווענדעט, לויט אַנ'עצה פון אַ גוטען פריינד, צום „פאָרווערטס". אויף אַ מעלדונג פון „פאָרווערטס", אַז ירוחם-שלמה צאַנדלער און זיין ווייב פון קאָוונע זוכען זייער טאָכטער ציפּע און זייער איידעם אַבראַשע בראָנשטיין אין קוויבעק, קאַנאַדע — האָט זיך אָנגערופען טאַקע ציפּקע אַליין. איהר בריף איז געווען אַ לאַנגער, אַ גרויסער, אָבער גאָר נישט קיין פרעהליכער... אין איהר לעבען האָט פּאַסירט אַ גרויסע וויכטיגע ענדערונג. און פון דער מאַטעריעלער זייט — פאַרלויפיג גאָר נישט צום גוטען... קיינער איז אָבער אין דעם נישט שולדיג, אויסער זי אַליין. זי בעקלאָגט זיך דעריבער גאָר נישט, און ווען זי וואָלט קענען דערגרייכען איהר ציל, וואָלט זי איצט געווען נאָך גליקליכער ווי פריהער...

די מעשה איז, וואָס מיט עטליכע יאָהר צוריק, ווען זי איז געווען פולשטענדיג אָבגעריסען פון איהרע עלטערן האָט זי זיך אין קוויבעק בעקאַנט מיט זעהר אַ שעהנעם יונגען אַמעריקאַנער, וועלכען זי האָט עטליכע מאָל בעגעגענט אויף אַ שפּאַציר אין דעם ווינטער-פּאַרק. פון דער בעקאַנטשאַפט איז געוואָרען אַ נאָהענטע פריינדשאַפט, און פון דער פריינדשאַפט איז גאָר אין גיכען אַרויסגעשפּרונגען אַ הייסע ליבע. קוויבעק איז נישט אַזאַ גרויסע שטאָדט, אַז די זאַך זאָל קענען בלייבען אַ סוד אויף אייביג. דער מאַן אַבראַשע האָט זיך דערוואוסט פון איהרע בעציהונגען צו יענעם יונגען מענשען, האָט ער איהר אָנגעהויבען מאַכען סקאַנדאַלען. זי האָט זיך אין אַלץ מודה געווען און מיט אַנ'אמת'ער חרטה און מיט אַ שאַנדע-געפיהל, האָט זי פערגאָסען פאַר איהם ביטערע טרעהרען; זי האָט זיך געבעטען, ער זאָל איהר מוחל זיין און צוגעזאָגט מיט'ן גאַנצען האַרצען ווייטער צו זיין גוט און פרום. דער מאַן האָט איהר נאָך אַזוי שטאַרק ליב געהאַט ווי אַ מאָל, און איז גרייט געווען צו פערצייהען איהר. אַ געוויסע צייט האָט זי זיך טאַקע אויסגעהיט צו בעגעגענען איהר אַמעריקאַנער געליבטען, וועלכער איז, אגב, אַנ'אָדעסער יודישער בחור, אָבער יענער האָט איהר איינמאָל אָבגעהיט אין אָוונד, ווען זי איז געגאַנגען אַליין אין קינאָ, האָט זי זיך נישט געקענט בעהערשען, און אַליין זיך געוואָרפען אין זיינע אָרימס. דער מאַן האָט זיך פון דעם דערוואוסט, האָט ער אויסגעשאָסען פון אַ רעוואָלווער צוערשט אין איהר און דערנאָך אין זיך. איהר האָט די קויל געטראָפען גאָר לייכט און זי איז אָבגעקומען מיט אַ קליינער וואונד אין לינקען אָרים; איהר מאַן איז געפאַלען טויט אויפ'ן אָרט...

וואָלט זי איצטער דאָך געווען אַ פרייער פויגעלע און וואָלט געקענט פולשטענדיג זיך אָבגעבען מיט איהר יונגען געליבטען, וועלכער איז איהר טייערער פון אַלץ אין דער וועלט, איז ער אָבער אַ גרויסער קבצן, און ווען זי האָט איהם פאָרגעשלאָגען מיט איהר חתונה צו האָבען, האָט ער איהר געענטפערט, אַז ער לעבט שוין אַזוי פיל יאָהרען אין די פעראייניגטע שטאַטען, נאָך איידער ער איז געקומען זוכען זיין גליק אין קאַנאַדע, און אַז אין אַמעריקאַ איז מען פּראַקטישע מענשען, און צוויי מתים געהען נישט טאַנצען... וואָרים זי איז היינט אָהן אַ סענט, ווייל איהר מאַן אַבראַשאַ, איידער ער האָט בעשלאָסען זיך און איהר צו טויטען, האָט זיין גאַנצען פערמעגען אָבגעשריבען פאַר זיינע קרובים. „מען מוז פריהער שאַפען געלד, זאָגט איהר געליבטער, און ערשט דאַן קען מען זיך פערבינדען אויף אייביג... אָהן געלד וועט סיי ווי סיי אונזער בונד נישט לאַנג אָנהאַלטען...

דער אַלטער טאַטע איז געווען דערשלאָגען. ווי קומט עס צו אַ יודישער טאָכטער, צו זיינער אַ טאָכטער, וועלכע איז אויפגעהאָדעוועט געוואָרען אין דחקות און נויט, ווי קומט צו איהר אַזאַ מין צולאָזענקייט — אַבנאַרען דעם אייגענעם מאַן, וועלכער איז צו איהר אַזוי גוט געווען, זיך „פערשלעפען" מיט אַ ווילד פרעמדען!... די אַלטע מאַמע האָט אָבער די גאַנצע געשיכטע גאָר אַנדערש פערשטאַנען. „דאָס איז דאָך טאַקע אַנ'אמת'ער ראָמאַן, אַ ראָמאַן, ווי די, וועלכע זי לייענט אַלע איהרע יאָהרען, אָבער וועלכע זי האָט קיינמאָל נישט זוכה געווען אַליין דורכצולעבען אָדער, ווענינגסטענס, צו זעהן מיט איהרע אייגענע אויגען... און ציפּקע שרייבט, אַז „ער" איז אַ שעהנער... ביי פריידע'ן האָט דאָס בלוט אויפגעקאָכט אין די אָדערן, פונקט ווי זי וואָלט מיט אַמאָל אַ יונג מיידעלע געוואָרען, און פונקט ווי נישט איהר טאָכטער, נאָר זי אַליין וואָלט איצט פערכאַפּט געוואָרען פון דער ליבע צו דעם יונגענמאַן און „שעהנעם אַמעריקאַנער"...

(פאָרטזעצונג קומט)

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go maja 16, tel. 11-48
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.
נאָכמיטאָג פון 7—8, זונטאָג פון 3—4.

וואָס איז אַזוינס די בענזאָל-זייף
„BLASKOLIN"?

שוין פון לאַנג זוכט מען אַ מיטעל, וועלכעס זאָל קענען די זייף, אַ חוץ דער שטענדיגער אייגענשאַפט, צו רייניגען שמוץ אויך האָבען די אייגענשאַפט פון פעטס-צולאָזען. אַלע פּרואוון אין דער ריכטונג ווי צוצוגעבען צו דער זייף טערפּענטין, בענזין, בענזאָל, טעטראַכלאָר א. ז. וו. האָבען נישט געגעבען די נויטיגע רעזולטאַטען. די אַלע אויבענדערמאָהנטע סובסטאַנצען האָבען שנעל אויסגעוועפט און דעריבער האָט די זייף פערלוירען די פעהיגקייט צו צולאָזען די פעטסען.

ערשט די נייע ערפינדונג, געשטיצט אויף די לעצטע וויסענשאַפטליכע דערגרייכונגען, האָט געגעבען די מעגליכקייט צו בעהאַלטען אַ שטענדיגע פערבינדונג מיט געוויסע בענזאָל-טיילען.

די זייף געשיצט אין פּאַטענט-אַמט אויף נ' 7934 האָבען מיר אָנגערופען

„Blaskolin"

„Blaskolin" האָט אַלע אייגענשאַפטען פון דער בעסטער זייף מיט די רייניגונגס-אייגענשאַפטען פון בענזין.

„Blaskolin" וואַשט און רייניגט די פערפעקטסטע מאַטעריאַלען און וועש.

„Blaskolin" וואַשט אין רייניגט די דעליקאַטסטע וואָל, בוימוואָל, זיידענס, ווייסע און קאָלירטע צייגען אָהן שום שאָדען פאַר דעם צייג און קאָלירען.

„Blaskolin" בעזיצט אַ ספּעציפישען גערוך פון צולאָזונגס-מאַטעריאַלען, וועלכע געהען אַריין אין זיין צוזאַמענשטעל. דער גערוך געהט נישט אַריין אין די געוואַשענע זאַכען.

„Blaskolin" איז די סאַמע עקאָנאָמישסטע זייף ¾ פונט „Blaskolin" פערטרעט איין פונט פון דער בעסטער זייף. אין פאַלען פון שטאַרק פערפעטסטע וועש, דאַרף מען די וועש אייננעצען אין די געדיכטע מידלינעס פון „בלאַסקאָלין", צומאַרגענס איבערוואַשען אויפ'ן איינפאַכסטען אופן מיט דער „בלאַסקאָלין"-זייף.

ווער עס פּראָבירט איין מאָל די זייף „BLASKOLIN" וועט אויף שטענדיג אַוועקוואַרפען אַלערליי אַנדערע וואַשמיטלען

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna
„BLASK"
Spółka Akcyjna
POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 5.

Dr. med H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. מיט היילונגס-קוואַרץ לאַמפּען (העהר-אויפּפּאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד.

פּעלץ-וועקשטעל פון ח. האַכענבערג
קאַמיענאַ-גאַס 2
נעהמט אָן אַלערליי קירזשנער-אויסאַרבייטונגען לויט די נייעסטע אויסלענדישע פּאַסאָנען און פיהרט אויס רעיעל און צו קאָנקורענץ-פּרייזען. ספּעציאַליסט פון פּאַקען-מאַנטלען, פּאַקענע היטלעך ווי אויך שטריימלעך.
מיט אכטונג ח. האַכענבערג, קאַמיענאַ 2, פּראַנט-געוועלב.

Specialista dla przepukliny
Wynalazca patent. bandaży

מיט 20-יעהריגער פּראַקטיק בעקאַנטער ספּעציאַליסט ראַפּאַפּאָרט האָט ערעפענט אַ פיליאַלע אין לאָדז און נעהמט אָן לײַדענדע אויף פערשיעדענע געבּרעכליכקייטען און קערפּער-פעהלערן, ווי: 1) רייסטען-ברוכען, וואָס פאַלען אַריין אין פיס (אייער-בייטל) נאַפעל-ברוכען, בויך-ברוכען, נאָכ'ן אָפּעראַציע-ברוכען, אויך גאַל-שטיינער, רענגיכויך א. ז. וו. ס'ווערט געראַטען מיט די נייעסטע ספּעציאַל היילבאַנדאַזשען פון אייגענער ערפינדונג, וואָס איז געוואָרען אָנערקענט דורך מעהרערע פּראָפעסאָרען, 2) פערקרומטע פּלייצעס (הויקערס) ריעהטונגען, געשוואָלענע פיס, העלפט דעם קראַנקען מיט די נייעסטע היילאַפּאַראַטען. בעשאַנקען אויך מיט אַנאָרדענעם מעדאַל.
דיר. ראַפּאַפּאָרט נעהמט אויף ליידענדע ביי
גרינבוים, זגערזשער № 17 טעלעפאָן 42-64.
אויף פערלאַנג פון קראַנקע בעזוך אין דער היים און אין שפּיטאַל. | אייגענע ווערקשטעל

Dr.med. A. MAZUR
אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א. אַז. וו.)
האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף וסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11³⁰—12³⁰ און פון 3—5 נאָכמ. 770

Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען.
2 נאַוראַט 2
נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4 5 נאָכמיטאָג. פאַר אונבעמיטעלטע רעדוצירטע פּרייזען.

ערשטקלאַסיגע צוקערניע
Café „Central"
Piotrkowska 48, tel. 62-11.
Rendes Vous פון עלעגאַנטען לאָדז!
אָנהויבענדיג פון 16-טען ד. ח. וועלען פאָרקומען פרייטאָג און שבת פון 6 אַ זייגער ביז 12 אַ זייגער אין אָוונט און טעגליך פון 8.30 ביז 12 אַ זייגער ביינאַכט
פון בעריהמטען אנסאמבל אונטער דער לייטונג פון ה'
קאָנצערטען קאַראַל זשעלאַזאַ
ביים פּאָרטעפּיאַן: ה' מאָריצי שימקעוויטש.
983

אכטונג, ה"ה פריזיערס!
קעלניש בלומען-וואַסערן נור 3.60 אַ קילאָ
ווערשעטאַל „ 3.00 „
פיקסין צום ראַזירען „ 7.75 „
ברילאַנטין „ 3.60 „
פראַנצויזישער לאַקיר „ 45 גר. אַ דעקאָ
עמפּפעהלט די פּערפומעריע
J. DRUKIER
11 ZAWADZKA 11.
פאַר אַנגראָסיסטען-ראַבאַט.

ZAKŁAD RYSOWNICZY i malowania ręcznego
M. Szwarcowski
NARUTOWICZA 36, tel. 35-25.
stale na składzie wielki wybór wzorów do haftu ręcznego i maszynowego. - Ceny niżej konkurencyjne. 970

די, וואס טאנצען נישט
קענען זיך אויסלערנען אין דער שנעלסטער צייט די נייעסטע טענץ אויסשליסליך ביי
ש. ריבאָווסקי. — אין דער פּריוואַט-וואוינונג
קילינסקא 165, (רעכטע אָפיצינע).

די רעגירונג וועט פערעפענטליכען

איהר פּאָליטישען אוןווירטשאפטליכען פּראָגראם.

יודישע סוחרים געהען זעלבסטשטענדיג צו די וואהלען

פּראגראַם פון דער רעגירונג.

וו א ר ש אָ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די רעגירונג וועט בקרוב פערעפענטליכען אַנ'ערקלערונג וועגען איהר שטעלונג צו די סיים-וואַהלען. אין דער ערקלערונג וועט קאָנקרעטיזירט ווערען דער פּאָליטישער און עקאָנאָמישער פּראָגראם פון דער רעגירונג. איננים וועט אויך דערשיינען א בראָשור וועגען די ביז־איצטיגע דערגרייכונגען פון דער רעגירונג אויפ'ן פּאָליטישען און עקאָנאָמישען געביט.

פּ.פּ.ס. און „וויזוואָלעניע"

וו א ר ש אָ, 17 (טעלעפאָניש) די אונטערהאַנדלונגען, וועלכע ווערען שוין זייט עטליכע וואָכען געפיהרט צווישען פּ.פּ.ס. און „וויזוואָלעניע" וועגען א וואהל-בלאָק ענדיגען זיך שוין, צו קיין פאָרמעלען בלאָק איז נישט געקומען. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אזביידע דערמאָהנטע פּארטייען זאָלען זיך בעת די וואהלען געגענזייטיג אונטערשטיצען, און צוזאַמען צו געהען נאָר אין עטליכע וואהל-קרייזען.

געמאלדען דעם מינדער־הייטס־בלאק.

וו א ר ש אָ, 17 (טעלעפאָניש) דאָנערשטאָג און פרייטאָג האָבען אָפּגעהאַלטען בעראַטונגען די פאָרשטעהער פון די מינדערהייטען וואָס געהען אריין אין מינדערהייטס-בלאָק. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צוזוטרעטען צו אָרגאַניזאַציע-ארבייטען און מעלדען ביים הויפט-וואהל-קאָמיסאר דעם וואהל-בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

נאך א בלאק.

וו א ר ש אָ, 17 (טעלעפאָניש). „זאַסוואבאדו" טיילט מיט, אז די פּראַוואָסלאַוונע גייסטליכקייט האָט אָפּגעהאַלטען א זיצונג וועגען די וואהלען.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די פּראַוואָסלאַוונע גייסטליכקייט זאָלען קומען אין קאָנטאַקט מיט די מעסיגע ווייסרוסישע און אוקראַינישע גרופּען וועגען א וואהל-בלאָק. ס'איז אויך שוין פעסטגעשטעלט - געוואָרען די קאַנדידאַטען-ליסטע. ס'איז געשאַפען געוואָרען אַנ'אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיטעט, וועלכער וועט אָנפיהרען מיט דער וואהל-אַקציע.

וו א ר ש אָ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער פערוואַלטונג אין ראַט פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין. נאָך א דיסקוסיע, וועלכע האָט געדויערט 4 שעה צייט איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע: די ביז-איצטיגע פּאָליטיק פון סוחרים-פעראיין איז געגאַנגען אין דער ריכטונג צו שטעלען צו די קומענדיגע סיים-וואַהלען א זעלבסטשטענדיגע ליסטע. די דאָזיגע טענדענץ איז אָבער געשטעלט-געוואָרען אָן א זייט צוליב דער מעגליכקייט פון שאַפען א יודיש-נאַציאָנאַלען-בלאָק. דער סוחרים פעראיין האָט אָבער אין דער ריכטונג אָנגעטראָפען אויף גרויסע שוועריגקייטען און צוליב דעם ווערט בעשלאָסען צו די נאָהענטסטע וואַהלען ארויסצושטעלען אַנ'אייגענע ליסטע.

פּלענער פון אינערן-מיניסטעריום בנוגע די נאציאָנאלע מינדערהייטען.

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מאָנטאָג קומט פאָר א סעסיע פון קאָמיטעט פון זאַכקענער אין די ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דאָס וועט זיין די לעצטע זיצונג פאַר די סיים-וואַהלען.

אויף דער זיצונג וועט אויסגעהערט ווערען א בעריכט פון א פאָרשטעהער פון אינערן-מיניסטעריום וועגען די פּלענער פון אינערן-מיניסטעריום בנוגע די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אויף להבא.

דער מיניסטער וועט בעטראכטען

אַ גאַנצע רייה ענינים, וועגען וועלכע ס'האָט אינטערוועניערט ג. דעפּ. ווישליצקי.

וו א ר ש ע, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער פאָרשטעהער פון סוחרים-פעראיין געוו. דעפּ. ווישליצקי איז געווען ביים פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש וועגען א גאַנצע רייה ענינים; אין דער פראַגע וועגען אַנולירען די פערלעגענע שטייערען ביי רואינירטע סוחרים האָט דער פינאַנץ-מיניסטער צוגעזאָגט איינגיכען דעם ענין צו ערלעדיגען, אויך האָט דער מיניסטער צוגעזאָגט צו בעטראַכטען די פראַגע וועגען קרעדיטען פאַר די האַנדווערקער בענק. וואָס שייך דאָס רעפאָרמירען דעם שטייער-סיסטעם וועט מען וועגען דעם ענין קענען רעדען ערשט נאָך ניי-יאָהר.

מלוכה'שע ליטעראַרישע פּרעמיע

אנערקענט געוואָרען פאַר לעאַפּאָלד-סטאַף.

וו א ר ש אָ, 17. (טעלעפאָניש). מאָרגען וועט פערעפענטליכט-ווערען דער רעזולטאַט פון מלוכה'שען קאָנקורס אויף א ליטעראַרישער ארבייט.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער זשורי אָנערקענט דאָס ערשטע אָרט דעם בעריהמטען פּאָעט לעאָפּאָלד-סטאַף. די דאָזיגע דעציזיע דאַרף נאָך בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן בילדונגס-מיניסטעריום.

אויסטויש פון קרימינעלע פערברעכער

צווישען פּוילען און ליטע.

ווי ל נ אָ, 17 (טעלעפאָניש) דער וואָיעוואָדע האָט בעפולמעכטיגט דעם ווילנער-טראָקער סטאַראָסטע לוקאַשעוויטש אָנצוקניפּען אונטערהאַנדלונגען מיט דער ליטווישער מאַכט וועגען אויסטוישען קרימינעלע אַרעסטאַנטען. ביז איצט איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען די צאָהל אַרעסטאַנטען, וואָס דאַרפען אויסגעטוישט ווערען.

פון די פּריוואַטע געשפּרעכען מיט דער ליטווישער מאַכט איז בעקאַנט, אז ליטע איז גרייט אַרויסצוגעבען דעם אינזש. ניעדזאַלקאָווסקי, וועלכער האָט מיסברויכט מיט גרויסע רעגירונגס-סומען און איז ענטלאָפען קיין קאָוונאָ. אויך זאָל אַרויסגעגעבען ווערען דער ווילנער קאָמענדאַנט יאַנקאָווסקי, וועלכער איז בעגאַנגען מיסברויכען.

נייע אפערע מיט פאַלשע אקציעס אויף 1 מיל. זל.

וו א ר ש אָ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דאָ איז ווידער ענטדעקט געוואָרען א גרויסע אַפערע מיט פאַלשע אַקציעס. דער שאָדען בעדען בעטרעפט 1 מיליאָן זלאָטיס. צוויי פערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען. בעת'ן אַרעסט זענען געפונען געוואָרען 230 פאַלשע אַקציעס. די איבריגע שולדיגע זענען דערווייל אַנטלאָפען.

—

רער גאנג פון די אונטערהאנדלונגען

צווישען פּוילען און דייטשלאַנד.

ב ע ר ל י ן, 17 (ספּ. טעל.) דער פאָרזיצענדער פון דער דייטשער דעלעגאַציע צו די אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען הערמעס איז צוריקגעקומען קיין וואַרשאָ.

הערמעס האָט ערקלערט, אז ער איז געווען אין בערלין, כדי זיך צו אָריענטירען וועגען דער שטעלונג פון די מאַסגעבענדע ספערען בנוגע די אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען. די ביז איצטיגע אונטערהאַנדלונגען זענען זעהר בעפרידיגענד.

איינהייטליכע פּעסער אין אייראָפּא

די וויזעס זאָלען אָפּגעשאַפט ווערען.

ווי ע ן 17 (ספּעציעל) „פרעמדענ-פּרעסע" מעלדעט, אז אויף דער פריהלינגס-סעסיע פון פעלקער - ליגע-ראַט וועט אַרומגערערט ווערען די פראַגע וועגען איינפיהרען איינהייטליכע אינטערנאַציאָנאַלע פּעסער, וועלכע זאָל זיין גילטיג אין אַלע אייראָפּאישע לענדער אויסער רוסלאַנד. דער פאָרמולאַר פון אַזאַ פּאַס וועט געדרוקט זיין אין ענגליש, פראַנצויזיש, דייטש, טשעכיש רומעניש, און פּויליש. דער פּרייז פון אַזאַ פּאַס וועט אין אַלע לענדער זיין הערזעלבער. פון 1 יאַנואַר 1929 זאָלען אויך אָפּגעשאַפט ווערען די וויזעס.

א רייזע אויף דער לבנה

וויל מאַכען אַ דייטשער אינזשיניער.

ב ע ר ל י ן, (ספּ. טעל.) א דייטשער אינזשינער האָט אויסגעאַרבייט א פּלאַן וועגען א לופט-רייזע אויף דער לבנה. די עקספּעדיציע דאַרף קאָסטען א האַלב מיליאָן מאַרק. מיט דעם דאָזיגען פּלאַן האָבען זיך פּראינטערעסירט 2 ענגלישע פינאַנסיסטען.

—

וואַרשאָווער קהלה-בודזשעט נאך ניט בעשטעטיגט

וו א ר ש אָ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). צוליב דעם וואָס דער קהלה בודזשעט איז ביז איצט נאָך נישט בעשטעטיגט געוואָרען, האָט דער אינערן-מיניסטער פעראָרדענט, אז די קהלה קען נאָר מאַכען די נויטיגסטע הוצאות.

—

37 קינדער פערברענט,

בעת אַ שרפה אין אַ קינדערהיים.

נ י ו - י אָ ר ק, 17 (ספּ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות זענען בעת דער שרפה פון א קינדער-היים אין ניו-יאָרק פערברענט געוואָרען 37 קינדער.

סאָוויעטען סובסידירען די קאָמוניסטישע בעוועגונג אין פראַנקרייך.

פּ א ר י ז, 17. (ספּ. טעל.) דער קאָמוניסטישער ראַטמאַן מאַראָן האָט אין אַנ'אויטאָ פערגעסען זיין אַקטען-טאַש. די טאַש איז איבערגעגעבען געוואָרען דער פּאָליציי, וועלכע האָט אַדורכגעקוקט די דאָקומענטען און געמאַכט די ענטדעקונג, אז די סאָוויעטישע רעגירונג זאָל האָבען סובסידירט די קאָמוניסטישע בעוועגונג אין פראַנקרייך, דעריבער זאָלען האָבען קאָמפּראָמיטירט געוואָרען עטליכע לינקע סאָציאַליסטען.

סאָוויעטישע דעלעגאַציע

ווערט אינטערנירט ביי עליס-איילאַנד.

וו א ש י נ ג ט אָ ן, 17 (ספּעציעל) 11 מיטגלידער פון סאָוויעטישען ווירטשאַפטליכען ראַט מיט דעם פּרעזיצענדען פון רוסישען מעטאַל-טרוסט מאַקאַראָוו זענען אָנגעקומען קיין אַמעריקע.

זיי זענען אָבער נישט אריינגעלאָזען געוואָרען קיין ניו-יאָרק און זענען אינטערנירט געוואָרען אין עליס-איילאַנד, וואו זיי וועלען פערבלייבען ביז אַנ'ענטגילטיגע דעציזיע. די רוסישע דעלעגאַציע האָט געוואָלט קויפען פאַר צוויי מיליאָן דאָלאַר אַגראַר - מאַשינען פאַר רוסלאַנד.

אלע קינדער עסן Plutos שאקאלאד

דאָס קרעפטיגט, גיט בלוט און פערשאַפט אַ גוטע שטימונג

צי האָט פּרילוצקי באמת צוקלאפּט 6 מאנדאטען

ביי די וואהלען צום פריהערדיגען סיים?

אין א קאָמוניקאַט פון יודישען נאַציאָנאַל-ראַט ווערט געזאָגט:

ה' פּרילוצקי, שטרעבענדיג אַרויסצושטעלען זיין קאַנדידאַטור צום קינפטיגען סיים און וועלענדיג בעווייזען, ווי „גרויס" עס זענען זיינע „איינפלוסען" און ווי שטאַרק עס איז זיין „פּאַרטיי", בעריהמט זיך, אז ביי די וואַהלען צום פריהערדיגען סיים האָט ער צוקלאַפּט 6 יודישע מאַנדאַטען.

מיר שטעלען דעריבער פעסט, אז פּרילוצקי האָט צוקלאַפּט נאָר 3 יודישע מאַנדאַטען: דעם ראַדאָמער, ווילנער און דעם דריטען מאַנדאַט פון דער בלאָק-ליסטע אין לאָדז. דער צווייטער מאַנדאַט פון דער בלאָק-ליסטע אין לובלין איז צוקלאַפּט געוואָרען דורכ'ן „בונד" און נישט דורך ה' פּרילוצקי.

אין ראַדאָם האָט די בלאָק-ליסטע בעקומען 18,458 שטימען. דער וואַהל-מעטער איז געווען 20,050. פּרילוצקי'ס ליסטע האָט בעקומען 2,902 שטימען. צוזאַמען, אַלזאָ, זענען געפאַלען יודישע שטימען 21,360 וואָס האָבען געקלעקט צו בעקומען א מאַנדאַט.

אין ווילנאָ האָט די בלאָק-ליסטע בעקומען 12,785 שטימען. דער וואַהל-מעטער איז געווען 13,064. פּרילוצקי'ס ליסטע האָט בעקומען 3,591 שטימען, צוזאַמען אַלזאָ – 16,376 שטימען, וואָס איז געווען גענוג צו בעקומען א מאַנדאַט.

דער דריטער מאַנדאַט פון דער בלאָק-ליסטע אין לאָדז איז צוקלאַפּט געוואָרען צוליב די 4,800 שטימען, וועלכע פּרילוצקי'ס ליסטע האָט אָנגעצויגען.

דער צווייטער מאַנדאַט פון דער בלאָק-ליסטע אין לובלין איז צוקלאַפּט געוואָרען דורכ'ן „בונד", וועלכער האָט דאָרט בעקומען 4,754 שטימען און נישט דורך פּרילוצקי'ן, וועלכער האָט בעקומען נאָר 2,652 שטימען. ווען מען זאָל אפילו צורעכענען די שטימען פון פּרילוצקי'ס ליסטע צו די שטימען, וואָס זענען געפאַלען אויף דער בלאָק-ליסטע, וואָלט נאָך אַלץ צוגעפעהלט אויף צו בעקומען דעם צווייטען מאַנדאַט פון דער בלאָק-ליסטע אין לובלין.

פּרילוצקי אין זיין בעריהמעריי איבערטרייבט אפילו דעם שאָדען, וואָס ער האָט געמאַכט.

לאדז. 18|דעצעמבער 1927.
„נייער פאלקסבלאט"
לאדז. 18 דעצעמבער 1927

וואהל-ארדינאציע און וואהל-געאגראפיע.
ווי אזוי די יודען ווערען בע'עולה'ט דורך דער איצטיגער וואהל-ארדינאציע

אין דער „עפאקא" פון 11-טען ד. ח. בעמיהט זיך ה' ו. ג. צו בעווייזען, אז דער בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין יאהר 1922 האט נישט געבראכט די יודען קיין נוצען. די יודען זענען — לויט די אויסרעכנונגען פון ה' ו. ג. — בע'עולה'ט געווארען, ווייל איין יודישער מאנדאט איז אויסגעפאלען אויף 99 טויזענד יודישע איינוואוינער אין דער זעלבער צייט, ווען אויף אנ'אוקראינישען אדער דייטשען מאנדאט מעהר ווייניגער ווי 60 טויזענד איינוואוינער פון דער בעטרעפענדער נאציאנאליטעט.

ה' ו. ג. מאכט א בלבול אויף די ציוניסטען, דאס זיי ערקלערען דורכ'ן מויל פון דעפ. גרינבוים די יעצט פערפליכטענדע וואהל-ארדינאציע פאר א „רעאקציאנערע, סקאנדאליעזע און אנטידעמאקראטישע". מיר מוזען דעריבער אונטערשטרייכען דאס, וואס ה' ו. ג. האט אדורכגעלאזען.

ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, אז אין יעדער וואהל-ארדינאציע מוז מען אונטערשיידען צוויי בעזונדערע טיילען. דער ערשטער טייל זענען די אייגענטליכע בעשטימונגען פון דער וואהל-ארדינאציע, דער צווייטער—די אזוי-גערופענע וואהל-געאגראפיע. די יודען האבען קיינמאל נישט בעקעמפט דעם ערשטען טייל פון דער פערפליכטענדער וואהל-ארדינאציע. זיי האבען איהר שטענדיג בעטראכט און בעטראכטען איהר אויך יעצט אלס איינע פון די אממייסטען-דעמאקראטישסטע וואהל-ארדינאציעס. דאגעגען שטעקט די גאנצע עולה, וואס איז בעגאנגען געווארען געגען די יודען אין דער וואהל געאגראפיע וואס איז אזוי-קונציג צוגעשניטען געווארען דורכ'ן גלח לוטאסלאווסקי און וועלכע האט בעצוועקט, אז די יודען זאלען אהוץ אין די עטליכע גרויסע שטעט נישט בעקומען אין ערגיץ קיין איין מאנדאט. צו דעם צוועק האט דער געזעצגעבערישער סיים, שטיצענדיג זיך אויף די ציפערען פון דער פאלקס-צעהלונג אין יאהר 1921, אזוי צוגעשניטען די וואהל-קרייזען, אז די יודען זאלען שטענדיג אויסמאכען דעם קלענסטען פראצענט פון דער בעפעלקערונג אין דעם בעטרעפענדען קרייז. און דער ביי אויך אזוי פינאנדערגעטיילט די צאהל מאנדאטען צווישען די בעזונדערע קרייזען. דאס צו זאל נישט קלעקען די יודען שטימען אויף צו בעקומען א מאנדאט. לאמיר אנעהמען, למשל, דעם לובלינער קרייז, אין יאהר 1919 (צום קאנסטיטוארענדען סיים) איז דער דאזיגער קרייז געווען צוזאמענגעשטעלט פון די פאוויאטען: לובלינער, לובארטאווער און פולאווער, און די יודען האבען דארט אדורכגעפיהרט זעלבסטשטענדיג א מאנדאט; אבער לויט דער יעצט-פערפליכטענדער וואהל-ארדינאציע איז דער זעלבער קרייז צוזאמענגעשטעלט פון די פאוויאטען: לובלינער, כעלמער און לובארטאווער, ד.ה. מען האט אנשטאט דעם פולאווער אריינגעשטעלט דעם כעלמער פאוויאט און אזוי ארום קינסטליך פערקלענערט דעם פראצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג, כדי צו מאכען איהר אונמעגליך צו בעקומען א מאנדאט. אין א רייה קרייזען האט מען פערקלענערט די צאהל מאנדאטען, ווי, למשל, אין ווארשא פון 16 אויף 14, אין לאדז פון 10 אויף 7, כאטש די צאהל פון דער בעפעלקערונג איז אין די דאזיגע צענטרען געשטיגען.

אין די קרייזען, וואו די יודען בעטרעפען 10 פראצענט פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג און ביי 10 מאנדאטען וואלטען זיי בעקומען איין מאנדאט, האט מען די צאהל מאנדאטען פערקלענערט אויף 6—7, אוועקרויבענדיג פשוט פון יודען דעם מאנדאט. אפילו אויף די קרעסען, וואו די נישט-פוילישע נאציאנאליטעטען בילדען א מעהרהייט, האט מען נישט געוואלט שאפען פיל-מאנדאטיגע קרייזען. אנ'אויסנאהם האט מען נאר געמאכט פאר מזרח גאליציען און דאס אויך נאר דארט, וואו געוויסע פוילישע גרופירונגען זענען געווען פעראינטערעסירט און האבען געוואלט אזוי ארום בעקומען פאר זיך מאנדאטען.

נאך פאר דעם, איידער די וואהל-ארדינאציע איז ענדגילטיג אנגענומען געווארען, האט ה' גרינבוים אין דער קאנסטיטוציאנס-קאמיסיע און אויפ'ן פלענום פון סיים מתרה געווען די שעפער פון דער ארדינאציע, אז די יודען, ביי וועלכע מען נעהמט אוועק די מעגליכקייט זעלבסטשטענדיג צו עראבערען א געהעריגע פארלאמענטארישע רעפרעזענטאנץ, וועלען געצוואונגען זיין, נישט האבענדיג קיין ברירה, זוכען פאר זיך א רעטונג אין א בלאק מיט אנדערע נאציאנאלע מינדערהייטען. דאס איז געווען די איינציג-מעגליכע יודישע זעלבסט-שוץ, וואס איהר בעדייטונג ווערט מיט גארנישט קלענער, אויב א דאנק דעם בלאק האבען אויך אנדערע מינדערהייטען פערגרעסערט די צאהל פון זייערע מאנדאטען.

די אויסרעכנונגען פון ה' ו. ג. בעשטעהען אין דעם, וואס ער שטעלט פעסט די צאהל בעפעלקערונג פון די בעזונדערע נאציאנאלע מינדערהייטען אויפ'ן גאנצען שטח, וועלכען דער בלאק האט ארומגענומען. די דערהאלטענע ציפער פערגלייכט ער מיט דער צאהל מאנדאטען, וואס די מינדערהייטען האבען בעקומען דורך דעם בלאק און קומט צום אויספיהר, דאס די יודען האבען אין פערגלייך מיט אנדערע מינדערהייטען בעקומען ווינציגער מאנדאטען, וויפיל ס'קומט זיי לויט דער צאהל. די אויסרעכענונג שיינט צו זיין אין פלוג א גערעכטע. אבער ה' ו. ג. פערגעסט, אז אין אלע כמעט קרייזען פון די צענטראלע וואיעוואודזטוועס בילדען די יודען אנ'איינציגע מינדערהייט; דאגעגען אין די קרעסען-וואיעוואודזטוועס זענען פערהאן א חוץ יודען אויך אנדערע מינדערהייטען און דאס אין אזא איבערוויגענדער צאהל, אז זיי האבען אין יאהר 1922 בעקומען אלע מאנדאטען.

און ה' ו. ג. ווי אויך יעדער לאגיש-דענקענדער מענש וועט מוזען מודה זיין, אז עס וואלט געווען שווער און נישט עהרליך צו פאדערען פון די אוקראינער און ווייסרוסען, אז זיי זאלען אין די קרייזען, וואו זיי בילדען א איבערוויגענדע מעהרהייט און וואו יודען וואלטען אין קיין שום פאל נישט געקאנט זעלבסטשטענדיג דורכפיהרען א מאנדאט, אוועקשענקען די יודען מאנדאטען נאר צוליב דעם, וואס די פערפאסער פון דער וואהל-ארדינאציע האבען פון אונז זיי צוגענומען אין די צענטראלע וואיעוואודזטוועס.

ביי דער וואהל-געאגראפיע, וועלכע עגזיסטירט יעצט וואלטען די יודען געקאנט אדורכפיהרען אויפ'ן שטח, וועלכען דער בלאק האט ארומגענומען 6 מאנדאטען (3 אין ווארשא, 1 אין לאדז, 1 אין בענדין און איינעם אין ביאליסטאק), א דאנק דעם בלאק האבען די יודען בעקומען נאך 11 מאנדאטען (2 אין נאוואגרודעק, 1 אין קאוועל, 1 אין קרעמעניעץ, 1 אין לוצק, 1 אין קאליש, 1 אין פיאטרקאוו, 1 אין זאמאשץ און 3 פון דער מלוכה ליסטע). די דאזיגע מאנדאטען וואלטען די יודען אהן דער מיטהילף פון אנדערע מינדערהייטען (אייגענטליך פון זייערע רעשטלעך שטימען) קיינמאל נישט געקאנט זעלבסטשטענדיג אדורכפיהרען.

און דאס, וואס די דייטשען האבען א דאנק דעם בלאק בעקומען נאך 4 צוגאב-מאנדאטען (אין לאדז, וולאצלאוועק, קאנין און לאדזער קרייז), וועלכע די יודען וואלטען אלץ איינס נישט בעקומען, און דאס, וואס דער זעלבער פאל איז געשעהן אויך אין בעצוג צו די אוקראינער און ווייס-רוסען, דער דאזיגער אומשטאנד פערקלענערט נישט דעם קאלאסאלען נוצען, וואס די יודען האבען געהאט א דאנק דעם בלאק. 17 מאנדאטען אנשטאט 6 איז א צו ערנסטער ארגומענט, דאס עס זאלען זיך מיט איהם קאנען פערמעסטען די אנגעצויגענע און בכיון פרעפארירטע אויסרעכנונגען פון ה' ו. ג.

צ

וואס האט היטלער געהאט בדעה צו טון מיט די דייטשע יודען?

בערלין (י.ט.א.) אויף דער זיצונג פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע פון בייערישען לאנדטאג, האט דער רעפערענט דר. העגער פארגעלעזען די אקטען, וואס זענען געזאמעלט געווארען אין שייכות מיט דעם נישט איינגעגעבענעם פוטש פון די היטלעראווצער אין יאהר 1923. פון די דאזיגע אקטען איז צו זעהען, אז די היטלעראווצעס האבען זיך געגרייט צו קאנפיסקירען דאס גאנצע פערמעגען פון די דייטשע יודען און נעהמען 54 יודישע זאקלאדניקעס, וועמענס נעמען און אדרעסען עס זענען אנגעגעבען אין די געזאמעלטע מאטעריאלען. דער רעפערענט האט צוגעגעבען, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואס די אקטען געפינען זיך שוין זייט א לאנגע צייט אין געריכט, זענען זיי אבער בעהאלטען געווארען און היטלער איז נישט צוגעצויגען געווארען צו געריכטס-פעראנטווארטליכקייט. די קאמיסיע האט אנגענומען א בעשלוס, אז דער לאנדטאג זאל ארויספאדערן די דאזיגע אקטען פון געריכט.

נחום סאקאלאוו אין פראג,

פראג. (י. ט. א.) דעם 14-טען דעצעמבער איז דער פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נחום סאקאלאוו אנגעקומען קיין פראג. אין אווענד איז אין פרעכטיגען זאל פון דער פראדוקטען-בירושע פארגעקומען א מאסען-פערזאמלונג אויף צובעגריסען דעם גאסט.

דעם 15 טען ה. ח. בייטאג האט דער ציוניסטישער קאמיטעט פעראנשטאלטעט אנ'אויפנאהמע פאר דעם חשוב'ן גאסט אין א ענגען קרייז פון איינגעלאדענע געסט. סאקאלאוו וועט זיך אויפהאלטען אין פראג איניגע טעג.

דער קערפער פון רב חיות וועט איבערגעפיהרט ווערען קיין ארץ-ישראל,

וויען. (י.ט.א) די עסטרייכישע ציוניסטישע לאנדעס-ארגאניזאציע האט בעשלאסען איניגכען איבערצופיהרען דעם קערפער פון פערשטארבענעם אבערראבינער פראפ. צבי חיות קיין ארץ-ישראל.

צום טויט פון ראבינער ד"ר חיות.

ירושלים, 17. (יט"א טעלעגראפיש). די ציוניסטישע עקזעקוטיווע פון דער ירושלים'ער אוניווערזיטעט און א רייה אנדערע אינסטיטוציעס און פערזאנען האבען צוגעשיקט קיין וויען ביילייד-דעפעשען צוליב'ן טויט פון ראבינער ד"ר חיות.

חיפה -- אלס קריגס-פארט.

ירושלים, 16. (יט"א טעלעגראפיש). דא האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז די ענגלישע אדמיראליטעט האט בעשטימט א סומע פון א האלבען מיליאן פונט שטערלינג אויף שאפען אין חיפה'ער פארט א באזע פאר'ן ענגלישען קריגס-פלאט (דאס איז לויט די תקנות פון מאנדאט פערבאטען, די רעד.)

בעלגישע הוריזאנטען מאדנע פרנסות פון קריסטען און יודען.
(א בריף פון בריסעל).

שוין איבער 1000 יאהר, ווי דער ליעזשער סען-לאמבער-פלאץ ווארט אויף דער גאולה... דאכט זיך, יעדער ווינקעלע איז דא עקספלאאטירט אויפ'ן העכסטען גראד. פון יעדען גארנישט ווערט דא געמאכט א גאנצער טראסק, פון וועלכען עס ציהען חיונה א גאנצע ארמעי משרתים און משרתימלעך. אזוי למשל עקזיסטירען גאנצע חברות נאר פון א קריי פון א האן. פארהאן אפילו קאפעיען אין קרייזלעך, וועלכע מאכען דערפון, ד. ה. פון קריי, א לעבען און גאר נישט קיין שלעכטען. און געשלאסענע רייען, ווי א ראטע סאלדאטען, ווערען אויסגעשטעלט הענער אין בעזונדערע שטייגען, נעבען וועלכער עס שטעהט א שמירה. עס ווערט דערלאנגט א קאמאנדע און דער ערשטער האן פון זיי געהט ארויס מיט זמירות... אלע איבעריגע „מיליטער-לייט" טוען נאך, פערשטעהט זיך, דעם חזן...

די ארבייט פון שומר בעשטעהט אין דעם, וואס ער מוז ציילען, וויפיל מאל דער אדער יענער האן האט געקרייט אין משך פון א מינוט, ווער עס דערלאנגט אין משך פון דעם קאנצערט מעהר מאל קו-קע-רע-קוען, יענער איז זינער, און דער פארשוין, וועלכער האט געלייגט געלד אויפ'ן נומער פון דעם האן האט געוואונען.

א צווייטע סדרה פרנסות: טויבען. עס עקזיסטירט אין לאנד א קאלאסאלע ארמעע פון טויבען-ליבהאבער, וועלכע זענען אויך פעראייניגט אין פראפעסיאנעלע געזעלשאפטען — „קאלאמבאפילען-פעראיינען". נישט נאר די פעראיינען אליין זענען בכח דורך דעם צו ציהען זייער עקזיסטענץ נאר אפילו די מלוכה לעקט אויך אפ א גאנץ פעטען ביינדעל. יעדע טויב מוז זיך האבען איהר פאס, מוז טראגען איהר נומער אויף דעם פיסעל און פאר דעם פערגעניגען ווערט איינגענומען שטייער. דער מסחר בעשטעהט אין פאלגענדען: די טויבען-געזעלשאפט קלויבט צונויף א גאנצע מחנה טויבען און פיהרט זיי אפ אין ספעציעלע צוגען, ווייט, ווייט אויף שטח פון הונדערטער און טויזענטער קילאמעטער. אלע טויבען ווערען דארטען ארויסגעלאזען אויף דער פרייהייט, און די טויב, וועלכע עס קומט צוריק די ערשטע א היים אין איהר שטייג, יענע בעקומט דעם ערשטען פריז. כדי צו קאנטראלירען וועלכע טויב עס איז געקומען פריהער און וועלכע שפעטער ווערט אויף יעדער טויב'ס פיסעל ארויפגעלעגט אנ'אפאראטעל. גלייך ווי די טויב קומט צו פליהען (אויב זי קומט גאר, ווייל עס טרעפט זעהר אפט, אז זיי פערבלאנדזשענען אין וועג) ווערט דער אפאראטעל אראפגענומען און אריינגעשטעלט אין א מין זייגערל, וועלכער ווייזט אויף, וויפיל מינוט אדער שעה די טויב איז געפלויגען. און איהר קענט טאקע זייער אפט בעמערקען אין א טאג אדער עטליכע טעג נאכ'ן טויבען ארויסלאז (דאס איז אפהענגיג פון דער שטרעקע, פון דעם מהלך, אויף וועלכען זיי זענען אפגעפיהרט געווארען) שטעהען די בעלי-בתים פון די טויבען-שטייגען אויף די בוידימער מיט שפאקטיוון אין די הענד און ציילען די שטערענס, קלויבען זיי איינציגווייז און זוכען עפעס א פגימה, א רמז, אז די טויב שוועבט דארטען, רייסט זיך דורך די הימלען, שפרייט פון איין שטערען צום צווייטען, כדי זיך צו דערקלייבען צו דער אייגענער היים. דער געווינס פון דעם בר-מזל, וועמענס טויב עס איז געקומען די ערשטע קען דערגרייכען אין די צעהנדליגער און אויך אפילו אין די הונדערטער טויזענטער פראנקען. דאס איז אפהענגיג פון דער סומע, וועלכע דער בעל-הבית פון טויב האט איינגעצאהלט ביים אפגעבען זיין „חפץ" צום קאנקורס.

נישט קיין שלעכטע פרנסה איז אויך די נביאות-זאגען, דאס פארויסזאגען, וועלכע פוטבאל-קאמאנדע עס וועט געווינען דעם מעטש און וועלכע עס וועט פערשפילען, און מיט וויפיל פונקטען.

דא איז נישט דער ארט אויסצורעכענען די פערשידענארטיגע, אויסטערלישע פרנסות, פון וועלכע די היגע תושבים מאכען א לעבען.

די פוילישע יודען, וועלכע האבען זיך דא גענומען בעווייזען אונטער'ן דראנג פון דער עקאנאמישער ירידה פון פוילען, האבען געשאפען א נייע קאטעגאריע פרנסות פון דעם אונבענדערמאנטען מין. דרעהען זיך דריי פיר יודעלעך אין דער שטאט - פערוואלטונג מען זאל זיי דערלויבען ארומפאדענען איבער'ן סען-לאמבער-פלאץ מיט אנ'אפאראטעל בצורת לויר-קאסטען, פאר דעם „שפאציר" לייגען זיי אויך פאר 800 פראנק יעהרליך מיט דעם בעדינג, אז קיינער זאל נישט האבען דאס רעכט זיי צו קאנקורירען. דער שטאט-הויפט ווערט נשתומם פון דעם פארשלאג. דער קאמערציעלער חוש פון די פוילישע יודעלעך האט אבער די לעצטע נישט אפגענארט, און אנשטאט צו גיין ווי תמיד, אויפ'ן פאבריק שטופען טאטשקעס, שלעפען אין גיסען אייזען — אנ'ארבייט, וועגען וועלכער עס האט זיך זיי אפילו קיינמאל נישט געחלומ'ט, זייענדיג אין זייער אלטער היים, אין פוילען-האבען זיך אונזערע יודעלעך אויסגעשטעלט איבער אלע עקען פון סען-לאמבער-פלאץ מיט קאסטענס ביי די זייטען אין דער ראליע... פאטאגראפען. אין איינעם א שעהנעם פריהמארגען זענען די פייערדיגע קרעמערליך, דרדקי מלמדים, שדכנים און בטלנים פערוואנדעלט געווארען פון שווארצע פאבריק-ארבייטער אין פראפעסיאנעלע פאטאגראפען. אזוי שטעהען זיי זיך, די יודעלעך אונזערע, מיט גרויפען אין די קעשענעס — א שפייז פאר די קהל'שע טויבען, וועלכע זענען עולה-רגל אויפ'ן פלאץ. אט פליהט א הויפען גרויפען אין דער לופטען. די רירעוודיגע טייבעלעך דערלאנגען זיך א לאז צו דער ריכטונג, כאפען די צווייטע און צושפרייטע גרויפעלעך צוזאמען מיט זיי לויפען אויך אן א מחנה נ געריגע, וועלכע לאזען זיך פערפיקסירען אין דער לעבעדיגער טויבען סביבה. 4 פראנק — און נישט מעהר ווי אין 5 מינוטען איז די סחורה שוין פארטיק. האבען עס בעמערקט די קריסטליכע קאמערציעלע מוחות און וואלטען דאס אויך געוואלט נאכטון. אבער די דערלויבניש איז אנ'עקסקלוזיווע (אנ'אויסשליסליכע) נאר פאר די פוילישע יודעלעך. שטייען טאקע די בעלגיער און קוועטשען מיט די פלייצעס: בעשאפען פרנסות פון טויבען, נביאות, הענערשען קריי... און

(ווייטער זעה 9-טע זייט).

אַ 40-יאָהריגען יובּילעאום

פון דעם לאָדזער האַנדעלס=אנגעשטעלטען=פעראיין.

דער פּראָפעסיאָנער פעראיין פון האַנדעלס-און-ביוראָ-אָנגעשטעלטע (אַל. קאָשטשושקי 21) פייערט היינטיגס יאָהר זיין 40-יאָהריגען יובּילעאום.

אין 188̄ י. איז געגרינדעט געוואָרען אַ פעראיין פאַר געגענזייטיגער אונטערשטיצונג פון האַנדעלס-און ביוראָ-אָנגעשטעלטע, דאָס איז געווען די ערשטע אָרגאַניזאַציע פון אָנגעשטעלטע אין לאָדז. מיט דער צייט איז די געזעלשאַפט פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פּראָפעסיאָנעלען פעראיין. היינט-צו-טאָג צעהלט ער ביז 2500 מיטגלידער, און איז די שטאַרקסטע האַנדעלס-אָנגעשטעלטען - אָרגאַניזאַציע אין אונזער שטאָדט, וואָס פערנעהמט דעם אָנגעזעהנסטען אָרט אין דער פּראָפעסיאָנעלער און געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט.

צוליב דעם יובּילעאום אָרדענט איין דער פעראיין היינטיגען מיטוואָך אין אייגענעם לאָקאַל (אַל. קאָשטשושקי 21) אַ פייערליכע אַקאַדעמיע, צו וועלכער ס'זענען איינגעלאַדען געוואָרען אַ גאַנצע רייהע אַרבּייטער- און אָנגעשטעלטע-פעראיינען פון גאַנצען לאַנד.

א פערמאסקירטער באנדיט אין א פריוואט-וואוינונג אין פאביאניץ.

(§) פון פאַביאַניץ מעלדעט מען אונז וועגען אַ דרייסטען באַנדיטען - אָנפאַל אין צענטער פון דער שטאָט, (אויף פּיענקנאַ גאַס 26) אויף דער פאַמיליע באַיקאָווסקאַ.

צהערנעכטען פאַרנאַכט, ווען די פרוי באַיקאָווסקאַ איז געווען אַליין אין דער היים, האָט עמיץ אָנגעקלאַפּט אין דער טיר. אויף דער פראַגע פון פרוי באַקאָווסקאַ, ווער עס איז דאָרט האָט עפּעס אַ בעקאַנטע שטימע געענטפערט „אַנ'אייגענער", (swój) די פרוי באַיקאָווסקאַ האָט געעפענט די טיר און פאַר איהרע דערשראָקענע אויגען האָט זיך פאַרגעשטעלט אַ פערזאָן אין אַ מאַסקע. פרוי באַיקאָווסקא האָט נישט בעוויזען אויסצושרייען ווי דער באַנדיט האָט זי אַ שטופּגעגעבען אַזוי, אַז זי איז אַוועקגעפאַלען אַ פער'חלש'טע.

דער באַנדיט האָט אויסגעליידיגט אַלע שופלאַדלעך און איז אַוועק.

אין אַ קורצער צייט אַרום איז אַ היים געקומען דער ה' באַיקאָווסקי. ער האָט געטראָפען די טיר אָפען און די פרוי פער'חלש'ט. קודם האָט ער אַלאַרמירט די שכנים און פאַגאָטאָוויע צו דער פער'חלש'טער פרוי, נאָכדעם די פּאָליציי — אויפצוזוכען די אָנפאַלער.

די בעמיהונגען פון דער פּאָליציי צו כאַפּען דעם באַנדיט האָבען דערווייל צו גאָרנישט געבראַכט.

א חגיגה'לע

ביי די האַנדעלס=אנגע=שטעלטע.

(—) היינט קומט פאָר אין האַנדעלס-אנגעשטעלטען פעראיין (אַל. קאָשטשושקי 21) אַ פעסטבאַר פאַר די מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט.

ס'וועלען אויך פאָרקומען טענץ ביי אַ דושאַז באַנד.

חנוכה=אווענד.

היינט נאָכמיטאָג וועט אין פילהאַרמאָניע פאָרקומען דער טראַדיציאָנעלער חנוכה-אָווענד מיט אַ רייכען פּראָגראַם, וועלכען ס'פיהרען אויס די שילער פון 2 יודישען גימנאַזיום. די הכנסה איז בעשטימט פאַר'ן שילער אָרקעסטער.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, װעט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 18. דעצעמבער 1927.

6595. פּאָדאַנאָווסקי.

נישט אַלע פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען אויף דער קאָמיסיע אַנערקענט געוואָרען פאַר פעיק צום מיליטער-דינסט, מיט אַ בעוואָרענינג, פערבלייבען אויסער'ן קאָנטיגענט.

אינטעליגענטען און פאַכלייט ווערען מייסטענטייל צריינגעצויגען אין אַקטיווען דינסט.

6596. י. פּוי.

6597. ג. ג. פון ווסכאָדניאַ.

6598. אברהם.

6599. אַ געטרייער לעזער פון אַ קליין שטעטל.

6600. הערצקע גליק.

6601. אַ לעזער פון וואָלבאָרסקאַ.

6602. פישל ד—ק.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאַקציע פון 3—4 טעגליך מיטברענגענדיג די צייטונג.

6603. חיים וואַרשאַוויאַק.

אויב ס'זענען נישט פערהאַן קיין אַנדערע זאַכען מעג דער קאָמאָרניק לייגען אַנ'אַרעסט אויך אויף די איינציגע מאַשין אויפ'ן חשבון פון אַ פּריוואַטען חוב.

6604. ש. שערמאַן.

אַלס איינס צי איהר אַרבּייט אויף בעשטעלונג אָדער פאַר אַ מאַגאַזין אָהן אָדער מיט געזעלען, אַ פּאַטענט פאַר 1927 דאַרפט איהר אומבעדינגט אויסקויפען.

6605. ריווקין.

ס'מוז אומבעדינגט פעסטגעשטעלט ווערען דאָס גרונד דירה-געלד אין רובעל.

6606. אַ לעזער פון באַלוטער מאַרק.

איהר דאַרפט די מיטלאָקאַטאָרען איינקלאָגען אין געריכט און צוריקפאָדערען די בעצאָהלטע פאַר זיי טיילען לאָקאַלשטייער.

מעלדונגען.

פון „אָרט".

זונטאָג, 18-טען ד. ח. 9 אינדערפריה הויבען זיך אָן די לטגדים אויף די קורסען פאַר טאָפּערײַ ביי דער געזעלשאַפט „אָרט". אַלע פערשריבענע שילערינס דאַרפען קומען צו דער צייט. עס זענען נאָך פערהאַן עטליכע פרייע ערטער.

אויף די אָפּטיילונגען פאַר האַפט און אויף דער מעכאַניש'ער וועבעריי זענען נאָך פאַראַן עטליכע פרייע ערטער.

974

בעלגישע קוריאָזען.

(ענדע וועה 4-טע וייט),

זיך נישט געקענט כאַפּען צו אַזאַ געוויינליכער לייכטער און געשמאַקער פּרנסה.

ווי עס שיינט, זענען טאַקע די געשעפטען פונ'ם לויערקאַסטען נאָר געהויבענע. די הענד קענען פשוט נישט דערלאַנגען קיין קוואַנטום סחורה, וואָס ווערט טאָג-טעגליך געפאָדערט. אַ סברה, אַז דער ליזשער שטאָט הויפּט איז שוין געקומען צום שכל און האָט שוין בענומען דעם משוגעת פון די פוילישע יודעלעך, וואָס האָבען זיך געלאָזט מרבה הוצאה זיין מיט גאַנצע 800 פראַנק.

איצט האָט שוין די שטאָט-פערוואַלטונג געמאַכט דערפון אַ גאַנצען צימעס עס איז דערקלערט געוואָרען אַ קאָנקורס אויף וועלכען עס האָבען זיך געמאָלדען אויך בעלגיער. פון די פריערדיגע 800 פראַנק איז איצט געקומען אַ „דריטער" בעלגיער און האָט אריינגעבאָטען פאַר'ן קומענדיגען יאָהר אַ סומע פון גאַנצע 2000 פראַנק.

מעהר האָבען די ידי עשו נישט געקענט דערלאַנגען. פּלוצים האָט זיך אָבער דערהערט דער קול, קול יעקב, וועלכער האָט אַרויסגערופען די ציפער פון 20,400 פראַנק. און די פאָטאָגראַפיע-אינדוסטריע אויפ'ן ליזשער סען לאַמבער פּלאַץ איז ווייטער, אויף נאָך אַ יאָהר, פערבליבען אין יודישע הענד.

ישראל מולער

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַנם, ח. י. בזשוזשטאָווסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייעס פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַי-האַפטונג

Dr. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28 98.
עמפּפאַנג פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4.
וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָווענד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

SALA ELEGANCKA
na emprezy karnawałowe
do oddania.
Pomorska 18, gimnazjum.

JAŚNIEJ SŁOŃCA
NAJLEPSZA ZAPRAWA DO PODŁÓG
פרישט אויף אָבגענוצטע פּאַרקעטען, לינאָלעאום און פאַרבט מאָמענטאַל ווייסע פּאָדלאָגעס אויף מאַכאָן און טונקעלען נוס-קאָליר.

אַ מבּילגסטען און די בעקוועמסטע בעדינגונגען!
קען מען קויפען אַלערליי
פוטער=ווארען
נאָר ביי דער לאַנג-יעהריגער פירמע
ל. ב. פעפער, ווסכאדניא 42.
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעט אויס'ן אָרט. די אַרבּייט ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און רעעל.
086

אין לאָקאַל
(געוועזען פאַבּריק) אין צענטרום שטאָט מיט I, II און III שטאָקיגע זעלער, געאייגנעט אויף לאַגערן, וואַראַנט=מאַגאַזינען א. אז. וו.
צו פערדינגען.
אנמעלדונגען אָפּצוגעבען צו דער פירמע „ELIBOR" קילינסקי 70.
14

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד"ר װאַלינסקי נאָז, האַלז, אויערען קר.	3—4
ד"ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	9½-12 5-4
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לובּימש הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד נערווען און גמיט-קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד"ר עליאַסבערג כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערנסאַן פרויען און געבורטס-הילף	3—4

רענטגען-פאָטאָגראַפיע, שפּריץ-שטעכונגען ווי שטעלען א. א. וו. אַנאַליזעס, קינסטליכע בערג-זון בעשטראַהלונג, איינאָטמונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך שטורלונג — היילונג אין שטאָט. — אין לאַבּאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמאַ און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבּינעט
עם נעהם ן אָן:

ד"ר זילבערשטיין צאָהן-אַרצט	10—2 נ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ צאָהן-אַרצט	5—7

קינסטליכע ציין, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

יוז. י. אינפעלד
42. ווסכאדניא 42.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניא 52.
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אינאָרזשאַנד-ראָזיעסטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען-אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַווס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלע.
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

לעכער
צו נעהען אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען ביי
ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

עלעגאַנט געקליידעט
קאָנט איהר געהן ווען איהר מאַכט זיך אַ מלבוש זאָלט איהר פריהער בעזוכען דאָס לאַנג עקזיסטירענדע געשעפט פון
יודישע לאַנגע מלבושים אַגראַראָוואַ 8
ווי איהר בעקומט שטענדיג אויף לאַגער ווינטערדיגע, זומערדיגע און קינדער מלבושים פון די בעסטע סחורות. אָנ'אייגענעם ווערקשטעל מיט די בעסטע שנײדער-אַרבּייטער.
חיים מאנדראווסקי 8 אגראדאווא 8

אנצחון אין קאַמף

— מיט די —
וועגערישע קראַנקהייטען וועסטו דערגרייכען ווען דו וועסט זיך בענוצען מיט די אָריגינעלע פּרעזערוואַטיוען, שפּריצקעס, סוזפּענסאָריע.
פאַר פרויען: פּעסאַריא, היגיענישע פערהיטונגס-שפּריצען, חודש-אונטערגאַרטלעך, עלאַסטישע באַנדאַזשען, ברילען, טערמאָמעטערן אַמבּילינסטען עמפּפעהלט אַפּטיק W. MEYEROWICZ, Narutowicza 8

וויכטיג פאַר קאַלאַשען-סוחרים!
ביי **H. FRENKEL, Łódź**
WSCHODNIA 56, tel. 26-42
קאַלאָשען און שניעגאָווצעס
פון פערשידענע פירמעס, ווי:
PE-PE-GE, GENTLEMAN, RIGA
צו מאַנופאַקטור-פרייזען!

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 roku „o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz odzieży i obuwia przez wyznaczanie cen" (Dz. Ust Rz. Pol. Nr. 18, poz. 101) na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. „o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku" (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527 art. 8), oraz na Uchwale Magistratu m. Łodzi z dnia 16 kwietnia 1926 roku, niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 63 z dnia 16 grudnia 1927 roku zostały wyznaczone ceny maksymalne:

na mięso wieprzowe i wyroby masarskie za 1 kg. w detalu:

1.	wieprzowina	zł. 2 gr. 80	16.	szynka sur. wędz.	zł. 3 gr. 80
2.	wieprzowina bez kości	„ 3 „ 60	17.	szynka bez kości	„ 4 „ 40
3.	schab i baleron	„ 3 „ 60	18.	baleron gotowany	„ 6 „ 20
4.	słonina	„ 3 „ 80	19.	„ surowy	„ 5 „ 00
5.	sadło	„ 3 „ 80	20.	boczek sur. wędz.	„ 4 „ 40
6.	salceson	„ 3 „ 80	21.	„ gotowany	„ 4 „ 60
7.	kiełbasa krajana	„ 3 „ 80	22.	szmalec	„ 4 „ 40
8.	„ serdelowa	„ 3 „ 80	23.	siekane	do umowy
9.	pasztetowa	„ 4 „ 40	24.	polędwica sur. wędz.	zł. 6 gr. 60
10.	serdelki	„ 4 „ 80	25.	słonina paprykowana	„ 5 „ 00
11.	podgarlana	„ 2 „ 40	26.	kiełbasa surowa	do umowy
12.	czarna	„ 2 „ 40	27.	rolada	zł. 4 gr. 60
13.	kaszanka	„ 1 „ 40	28.	kiełbasa sucha	„ 5 „ 70
14.	krakowska	„ 4 „ 60	29.	salami	„ 8 „ 20
15.	szynka gotowana	„ 6 „ 20	30.	parówki	„ 5 „ 70

na mięso wołowe, baranie i cielęce za 1 kg.

W HURCIE:		W DETALU:	
1. wołowina normalna I gat.	Zł. 2.66	1. wołowina normalna I gat.	Zł. 3.00
2. „ „ II „	„ 2.18	2. „ „ II „	„ 2.50
3. „ koszerna I „	„ 3.32	3. „ koszerna I „	„ 4.00
4. „ „ II „	„ 2.70	4. „ „ II „	„ 3.23
5. baranina normalna	„ 2.77	5. baranina normalna	„ 3.18
6. „ koszerna	„ 3.23	6. „ koszerna	„ 3.87
7. cielęcina normalna	„ 2.94	7. cielęcina normalna	„ 3.40
8. „ koszerna	„ 2.94	8. „ koszerna	„ 3.53
		9. wołowina norm. I gat. bez kości	„ 3.50
		10. „ „ II „	„ 2.85
		11. polędwica wołowa	„ 4.20

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów § 7 wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Zaznaczam, że zgodnie z §§ 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 sierpnia 1926 r. (Dz.U.R.P.Nr. 91 z 1926 r., poz. 527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku — **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 tysięcy złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych

Łódź, dnia 17 grudnia 1927 roku.

Wice-Prezydent m. Łodzi ( ) STANISŁAW RAPALSKI.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט,
האָב איך ערעפענט אַנ'ערשטקלאַסיגען
דאַמען-און הערן-סאַלאָן
אונטער דער ליטונג פון בעוואוסטע פאַכמענישע קרעפטען.

פרייז-קוראַנט פון דאַמען-סאַלאָן		פרייז-קוראַנט פון מענער-סאַלאָן	
שערען	60 גר.	ראזירען מיט קאָל.וואסער	40 גר.
מאַניקור	60 גר.	שערען	80 גר.
וואסער-אָנדולאַציע		מאַסאַזש פון געזיכט	50 גר.
פאַרבען די האָר מיט „HENNÉ"		קאָפּ-וואַשען	50 גר.

מיט אַכטונג
M. KUPKA
Południowa 12
364

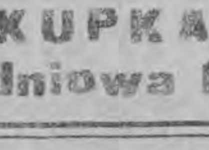

פאַרדערט איבעראַל
נאָר די פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
Palma-Patent געזען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר
שטעמפעל אויף לאַגער און אַ גרויסען אויסוואַהל:
שפּיגעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אַמעריקאַנקעס קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך און אויך טעמער-מעס.
מאַטראַצען געבעטע, שאַמאַ-וועס און מאַנאַדירסקע
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך וואָס קאָסטען 14 זל., פאַלאַטע-בעטלעך 14 זל.
מיסלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען.
הורט. ווסמליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 85-31.

Lekarz-Dentysta
JAKÓB KARMAZYN
ul. Południowa 2.
פאַר פערזיכערטע אין קראַנקען-קאַסע ספּעציעלע הנחות.
ביים בעשטעלען קינסטליכע ציינער, ווערען אומזיסט געהיילט די ציינער און בעזונדערט קראַנקע וואַרצלען אָהן שמערצען.
בעראַטונג אומזיסט.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 13 grudnia 1927 r.
Dla dorosłych początek seansów o godz. 6, 8 i 10 w.
Dramat w 12 aktach plg. powieści Mereżkowskiego
Dekabryści
(piskowscy w carskiej Rosji).
NAD PROGRAM aktualny film p. t.:
Marszał.Piłsudski w Genewie

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.
Nad program: **„MUROWA POSADA"**
Komedja w 2 aktach.
Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

עלטערען!
פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י, נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריוו וועלכע צוזאַמענשטעלען דורכ'ן בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ראַזענפעלד, פלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קוטער אָפ. רעכטס 2 שט. ביים. ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אַן
אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערמעסיגטע גאַראַנטירט!

Dr. med.
A.ROZENBLIT
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
Aleje Kościuszki 22
telefon 316.
נעהמט אָן פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר רעז, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע
וגיערזער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאַווער 294 פון 12—2 נאָכם. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָווע 28,
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונט.

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און געשלעכטס קראַנקהייטען און ליכט-הייל אינסט.
עמפּ. פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און געשלעכטס קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגענבעשטראַהלונג און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
עמפּ. אָן פון 12—3 נאָכם. און פון 6—9 אין אָוונד.
לעטשניצע פרייזען.

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנע 6, טעל. 51-89.
[illegible]
עמפּפאַנג פון 3—5 נאָכם.

AKUSZERKA
G. SALIMONOWA
Szkolna 12
נעהמט אָן געבורטען.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוונד.

אַ בוכבינדער-
לעהרינג 379
קען זיך מעלדען אין דער בוכבינדעריי, זיעלאָנאַ 27.

Niespodziankę
chcę Ci sprawić Ojczulku i dlatego kupiłam wodę kolońską
„ISTE"
którą zawsze tak bardzo chwalisz. — Orzeźwia ona znakomicie i ma istotnie niezwykle miły zapach.
J. & S. STEMPNIEWICZ
Poznań.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל
מעבעל
בעפאָר איהר איבערציינגט אייך נישט אין מיין
44 מעבעל-געשעפט 44
גדאַנסקא (דלוגא)
טעלעפאָן 56-62
CH. ŁAZNIK
וואו ביי מיר קענט איהר בעקומען פערשידענע **מעבעל** שעהן גוט און ביליג.
בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, ... ניי-מאַשינען, סאַמאָוואַרען, אַנציגער א. א. וו. ... די העכסטע פרייזען. קומט און איבערציינגט אייך.

פאַבריק פון
זשיראַנדאָלען
ווי אויך גאַלוואַנישע
בראָנזיר-אנשטאַלט
מ. לידער, לאָדז
צעגעלניאַנע 33, טעל. 53-41
נעהמט אָן אַלערליי געגענשטענדע צו איבערגילדען, פערזילבערען, ניקלען, בראָנזירען און אָקסידירען. ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי רעפּאַראַטורען פון פערשידענע מעטאַלענע און זילבערנע געגענשטענדע. פּינקטליכע אויספיהרונג און ביליג מיט אַ גאַראַנטיע פאַר דויערהאַפטיגקייט.
148

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנעס, מאָסטען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאַר בעשטראַהלונג און דורכליכטונגען קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.